

İÇİNDEKİLER

Editörden
Resulullah'ın Nurunda Kuran ve Sünnete
Uyabilmek "Özgü MUŞTU"
Mustafa Özbağ Efendiden Gül Destesi
"Gülenay ZİYA"
Peygamberler Tarihi "Aslı GÜNDÜZ"
Fethi Güzel Şehirden Dost Diyarına
"Sükûtnun Bendesi"
İslam'da Evlilik "Emine ŞEN"
Peygamber (s.a.v)'in Dört Gülü "
Nuran Aybüke OKLU"
Ayine "Mehlika Elif KAZANÇ"
Çeşni
Tasavvuf
Psikoloji "Semiha KORUR"
Edeb'iyat
"Zeynep KOÇDEMİR / Latife KARATAŞ"
Onlar Yıldızlar
Hayatü's Sahabe "Fatma ÇAPRAZOĞLU"
Sağlık "Elif KİRAZ"
Esmâ'ül Hüsna "Gülşah KÖPRÜ"
Çocuk Eğitimi ve Aile "Kadriye TAŞ"
Bunları Biliyor Musunuz?
Şifalı bitkiler
Pratik bilgiler
Özlem'ini duyduğunuz yemekler
"Özlem MOLLAOĞLU"
Kaynakça

EDİTÖR

Özgü MUŞTU

YAYIN EDİTÖRÜ

Kadriye TAŞ

GRAFİK TASARIM

Gülşah KÖPRÜ

YAZI İŞLERİ

Gülenay ZİYA

İLETİŞİM ADRESLERİ

www.mustafaozbag.com

www.mevlana.org

irsad.dergisi@gmail.com

Bu çalışma Mevlana
Kültürünü Tanıtma ve
Yaşatma Derneği'nin gençlik
çalışması, kültür hizmetidir.

EDİTÖRDEN

Sevgili İrşad okuyucuları;

Kur'an-ı Kerim'in İrşad açısından önceliği ifade edilirken her şeyden önce onun dinlenilmesinin gereği üzerinde durulmaktadır. *El-Arafat süresinin 204.ayetinde Cenab-ı Hak "Kur'an okunduğu zaman ona kulak verin, dinleyin ki merhamet olunasınız."* buyurmaktadır. Mevlana kendi üslubuyla bu ayet-i kerimeye değinerek: *"Kınayanlar senin dolunayına karşı köpeklere benzerler. Sana karşı havlayıp duruyorlar. Bu köpekler 'susun, dinleyin' emrine karşı sağırdırlar."* (Mesnevi IV, Tahir'ül-Mevlevi) demektedir. Burada Mevlana Hakk'a itaat için öncelikle dinleyerek O'nun(c.c) ne dediğinin anlaşılmasının şart olduğuna ve körü körüne itirazla reddetmenin anlamsızlığına işaret etmektedir. Nitekim ehl-i tasavvuf kendisine öncelikli olarak dinlemeyi düstur edinmişler ve en önemli vasfın söylemek değil dinlemek olduğunu vurgulamışlardır. Zira söylemek; işitmek ve öğrenmenin neticesidir. Anadan doğma sağırlar, ses ve söz duymadıkları için dilsiz kalıyorlar.

Mevlana'nın irşadında bütün bu gayretlerin ardında, bütün sıfat ve fiilleriyle tanımaya çalıştığı ilahi irade ve kudreti anlamak, anlatmak, O'na layık kul olmak, göndermiş olduğu rahmet kaynağının izinden giderek onun vasıl olduğu hakikatlere ulaşabilmek, vuslata erebilmek arzusu olduğunu söylemek mümkündür.

Dikkat edilirse görülür ki Mevlana Mesnevi'deki beyitlerinde alışılmamış tespitler yapmakta ve yadırgayacağımız bir üslupla, bazen bir uzvumuzu müstakil kişilik sahibi, canlı bir fert olarak ele alıp; ona, bir insana, hayvana veya nebata gereken diğer uzuvları da izafe etmektedir. Mesnevi'de bahsedildiği gibi, Mevlana'nın kabulüne göre kâinattaki her varlık canlıdır. Hatta bizim cemad adını verdiğimiz; taş, toprak, cam, kum vs. kendilerine has birer can taşırlar ve hepside Allah'a karşı göreve hazır durumda beklerler; çünkü onların kullukları gereği, verilen vazifeleri bi hakkın yerine getirme özellikleri de bulunmaktadır.

Mesela; "gözün eli, gözün kulağı, gözün kalbi; kalbin gözü, kalbin kulağı, kalbin eli ve kalbin ruhu" bu tür tabirlerdir. Ayrıca bunlar, varlıklarda tam olabildiği gibi, kusurlu ve eksik de olabilirler. Buna göre sağır bir kalp olabileceği gibi, kör bir kalp de olabilecektir. Celaleddin Rumî, insanlarda bulunan "baş kulağı"nın yalanlara ve boş lakırdılara kapanmasını ister. O'na göre bu uzuv, ferdin deruni dünyasında/mana âleminde eşe sahiptir. O, sahibi olan insan tarafından hayırdan kullanılmalı, iyi yerlere yöneltilmelidir.

Mevlana "Can kulağıyla dinle." der. Can kulağının açık olması beşeri sıfatlardan kurtulmayı gerekli kılar. Bu da insanda, ahlak ve benlik açılarından, kendisindeki eksiklerin giderilmesini, fazlalıkların da törpülenmesini gerektirir. Bu mertebeye ferdin erişebilmesi kemal ve olgunluk ister. Bu haller öyle kolayca bir çırpıda ve kısa zamanda kazanılacak nitelikler olmayıp, bir ömür boyu Seyir ve Sülük dediğimiz, badireli bir hayatın yolcusu olmağa bağlıdır. Bir tür kulluk çilesi, seyahati ve üslubudur. Kemal tahakkuku ise, ancak Muhammedi bir yolla "sözlerin aynı âmânda iç yüzünü duymakla" olabilir.

Ne mutlu o kişilere ki, madde ve mana âlemindeki uzuvları çift çift ve aynı istikamette çalışır ve onu ikmal ederler!

İrşad Dergisi'nin '**ŞEB-İ ARUS ÖZEL**' sayısında bu sene sizlere Mevlana'nın Mesnevi'sine girişinde kullandığı "dinlemek" fiilinin içeriğinin tefsiri niteliğinde bir dergi sunmaya çalıştık. İnandığımız nurlu yolda sizlerle ışık olacak bilgiler paylaşabilmek temennisiyle...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

“Bilin ki şüphesiz Allah hakkı ile işitici, kemaliyle bilicidir.” (Bakara, 224)

Allahu Teala tek yaratıcı, hükmedici iken.. Ezeli ve ebedi O, her şeye nuruyla nüfuz eden O iken.. Allah'ın işitmesinden kasıt nedir acaba? Alî ve Alîm O iken neyi işitir diyebiliriz ki? Zaten kaderi O yaratmadı mı, yapılanları ve yapılacakları bilmiyor mu da bildiği bir şeyi işitiyor diyoruz. Âlem o iken, bizlerde bu âlemde yaşar iken kime neyi duyurmaya çalışıyoruz ki!

Zira sualin sonu olmaz, hele ki idrak edilmeye gayret gösterilen sonsuzluğa açılan bir pencere ise. Allahu Teâlâ ayeti kerimede Hz. Musa ve Hz. Harun'a hitaben “Korkmayın zira ben sizinle beraberim işitir ve görürüm.” (Taha 46) demiştir. Firavun'un zulmü karşısında iman eden mü'min kulunun yanında olduğunu söylüyor. Demek ki Allah'ın işitmesi kulunu muhafaza etmesidir. Mü'min kul bilir ki Allah mekândan münezzehtir, O Ezeli ve Ebedi'dir. Kulun bu bilinçte olması yaptığı ve yapacağı fiiliyatlarda özenle davranmasını gerektirir. Yalnızlık (teklik) Allah'a mahsustur, kul bu bilinçle her daim bir Yaratıcı tarafından gözetildiğini bilir. Allah da Taha süresinin 46. ayeti kerimesinde bu durumunu işitmek fiiliyle bildirmiştir.

Allah her yere nüfuz eder, O kudret ve kuvvet sahibidir. Hayy ismi şerifiyle can bulurken ve aldığımız nefes Hayy, verirken de nefesimiz Hû iken O'ndan gizli kalamayız. Çünkü mü'min

kullar her daim zikirle, zikirdeki tefekkürleri ile göremeseler ve işitemeseler bile Allah'ın dergahü'l izzetinde O'nun cemaliyle oldukları hissiyatını taşırlar. Bunları doğrular nitelikteki bir hadisi şerifte Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (sav) "Allah gizliyi ve fısıltıyı bile işitendir. O'na göre açıktan söylemek ve içte saklamak eşittir." (Beyhaki) buyurmuşlardır. Allah kulunun en içten yakarışını sesli de olsa sessiz de olsa bilir. Bilmesinden kasıt işitmesidir ki Allah'ın duaları işitmesi kabul etmesi manasına gelir. Kul için ne büyük müjde!

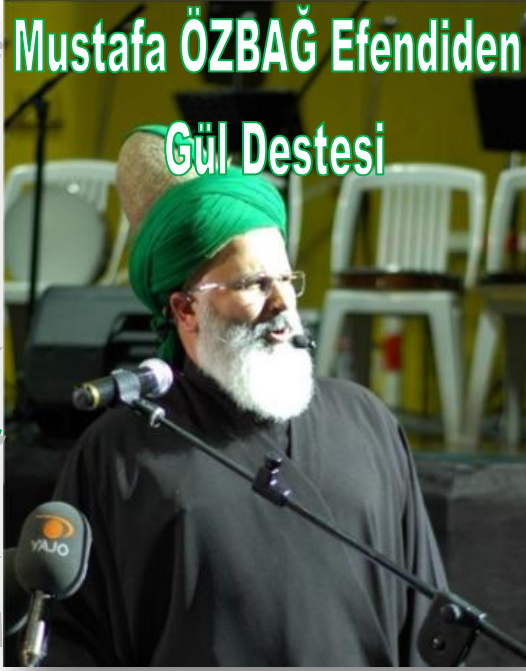
Allahu Teâlâ "Kendilerine (putlar) dua edersiniz, duanızı işitmezler. İşitseler bile size cevabını veremezler. Kıyamet günü de kendilerinin Allah'a ortak koştuklarını inkâr ederler. Sana her şeyden haberdar olan Allah gibi bir haber veren olmaz." (Fâtır,14), "Allah'ı bırakıp da kıyamet gününe kadar kendisine hiçbir cevap veremeyecek olan putlara dua eden kimseden daha sapık kim olabilir ki? Oysa taptıkları şeylerin onların yalvarışlarından haberleri bile yoktur." (Ahkaf,5) buyurmuştur. Ömrün zamanını Allah bilir, Hayy olan O'dur. Zaman Allah'tır (Ahmed İbn Hanbel) o halde zamanı boşa geçirmek en büyük zarardır. Zamanı gafletle, heva ve heveslere yenik geçirmek küfür başlangıcıdır diyebiliriz. Hayatı Allah'ın varlığından habersiz ya da O'na ortak var düşüncesiyle geçirmek ne büyük zarar! O'ndan başkasını var kabul etmek ve ona yönelmek ne büyük sağırlık! Hâlbuki Allahu Teâlâ "Gerçek dua O'nadır. O'nun dışında yalvarıp durdukları ise, onlara hiçbir şeyle cevap veremezler. Kâfirlerin duası hep bir sapıklık içindedir." (Rad 14) buyurmuştur.

İşitemediklerimizi yokmuş zannederiz. Hâlbuki Allah "Yoksa onlar bizim sırlarını ve gizli konuşmalarını işitmediğimizi mi sanıyorlar?" (Zuhruf,80) demiş ve bizler işitemesek de varlığının devam ettiğini söylemiştir. İşitemediğimiz için farkındalığın aslı olan duyma işlemi de gerçekleştiremeyiz. Oysaki Allah insanı eksiksiz yarattı, eksiklik insanın yaptığı hatalardan oluşur. Ve işler bir organı, hissiyatı sekteye uğratmaktan sorumluyuz. Allah "Hayır işitiriz ve yanlarında bulunan elçi meleklerimiz de her yaptıklarını yazıyorlar." (Zuhruf 80), "Kulak, göz ve kalp bunları hepsi de yaptıklarından mesuldür." (İsra 36) diyerek sorumluluğumuzu vurgulamaktadır.

İster kulak ister kalp ile işitmek ve oradan da duymak isteyenler için Allahu Teala:

"Şüphesiz ki bunda kalbi (duyacak vicdanı) olan yahut kendisi şahit olarak kulak verenler için elbette bir öğüt vardır." (Kaf,37) buyurmaktadır.

Aşkın padişahı, aşkın sultanı ve kıyamete kadar aşkta yol göstericisi olan Hazreti Mevlana'nın gecesinde bulunuyoruz. Kim, kimi severse onunla beraberdir. Hani Allah Resulü (sav) buyurmuş ya, "Kişi sevdiğiyledir" diye. Evet, kişi sevdiğiyledir. Siz Hazreti Mevlana'yı sevdiğiniz için buradasınız. Hazreti Mevlana'ya gönül verdiğiniz için buradasınız. Hazreti Mevlana da Allah'a gönül vermişti, Resulullah'a gönül vermişti. O zaman tesbih tanesi gibi, ardi ardına hepimiz de Hazreti Mevlana'nın dostuyuz, hepimiz de Hazreti Mevlana'nın yoldaşımız, hepimiz de Hazreti Mevlana'nın ruhdaşımız. Allah katında zaman yoktur. Zaman bizim için vardır. Ha Hazreti Mevlana'yı kendi yaşadığı zamanda tanımışsınız ha şimdi tanımışsınız, arada bir fark yok. Sakin

ha, biz O'nun yaşadığı zamana yetişemedik diye düşünmeyin. Hayır! Böyle bir zamanda O'nun yolunda gitmek, O'nun ruhdaşı olmak, O'nunla neşelenmek, O'nunla sevinmek, beraber bulunmak vallahi O'nun zamanında O'ndan habersiz yaşamaktan kat be kat evladır. Çünkü Allah'ın velileri, Allah'ın dostları kendi yaşadıkları zamanlarda düşkün görünürler, kimsesiz görünürler, yalnız görünürler, biçareymiş gibi görünürler. İnsanlar onlara kendi yaşadıkları zamanlarda gerçek değerini vermezler. Zannediyor musunuz ki Hazreti Mevlana yaşadığı zamanda gerçek değerini buldu? Hayır! İnsanlar Hazreti Mevlana'nın 'Mevlana' olduğunu vefatından sonra anladı. O zaman anlamamış olsaktansa bu zamanda anlamış olmayı kat be kat yeğlerim.

Aynı kaderi Resulullah (sav) Hazretleri de yaşamadı mı? Mekke'de tanımadılar, Mekke'de duymadılar, Mekke'de görmediler. O'nun üzerine deve işkembesi koydular. Yollarına dikenler attılar, dişini kanattılar, yanağını kanattılar, aç bırakmak istediler, anlamadılar, görmediler, duymadılar... İşte o zaman anlamamak, duymamak, görmemek var iken; bugün anlamanın, görmenin, duymanın hazzını yaşamaya çalışın. O lezzeti, o tadı yaşadıkça sizlerle beraber ayrı bir mutluluk duyuyorum, ayrı bir haz duyuyorum. Ne mutlu ki Allah bana böyle bir şeyi bahşetti, lütfetti, ikram etti. Ne mutlu ki size de ikram etti, size de ihsan etti. Lütfetti, ikram etti sizi aşk gecesinde buluşturdu, birleştirdi. Aranızda akrabalık yok, alışveriş yok, aranızda bir menfaat yok, hele benimle hiç kimsenin yok. Allah buyuruyor ki; "Aralarında akrabalık olmadıkları halde, menfaatleri olmadıkları halde birbirlerini sevip toplananlar var ya birbirlerine iyilikte bulunup, ihsanda bulunup, birbirlerine muhabbet edenler var ya; hiç kimsenin gölgelenmediği o mahşerde kendi gölgede gölgelendireceğim." Bu büyük müjde! Bu, insanların kendi akıllarıyla, fikirleriyle bulup, kendi akıllarıyla idrakleriyle yapabilecekleri bir şey değil. Bu düpedüz Allah'ın lûtfu ve ikramı. Bu, insanın belki de çalışarak, çabalayarak kazanabileceği bir şeymiş gibi görünebilir ama

perdenin gerisinde öyle değil. Allah'ın gölgesinde gölgelenecek olanlar Allah'ın lutfuna ve ikramına ta ezelde ermiş olanlardır. Ruhlar âleminde ayrılmış olanlardır. Öyle dedi Resulullah (sav) Hazretleri. "Ruhlar âleminde birbirleriyle tanışanlar, görüşenler bu dünyada da tanışacaklar, görüşecekler." demek ki Hazreti Mevlana ile siz ruhlar âleminde tanıştınız, görüştünüz. Ruhlar âleminde bir ve beraberiniz. Bu dünyada da bir ve beraber oluyorsunuz. Bu dünyada da O'nun gecesine, O'nun o vuslat gecesine, O'nun o aşk gecesinde bir ve beraber oluyorsunuz. Ne mutlu size! Ne mutlu bize! Ne mutlu böyle bir yolu açmaya vesile olanlara! Kim hayırdan bir kapı açarsa oradan kaç kişi geçerse ondan sevabını alır. Kim de şerden bir kapı açarsa oradan kaç kişi geçerse de oradan şerrini alır. Hayır kapısı açanlara ne mutlu! Allah hayır kapısı açanlarla şer kapısı açanların kapılarını kapattırır. Birilerinin iyiliği ile birilerinin kötülüğünü izole eder. Birilerinin şerrini birilerinin hayrıyla izole eder. Birilerinin ilmiyle birilerinin ilimsizliğini izole eder. Birilerinin aşkıyla aşksızları izole eder. O aşksızlar da o âşıkların rahmetinden, bereketinden faydalanır. Allah velilerini bu âleme rahmet olsun, bereket olsun diye göndermiştir. Allah velilerini peygamberlerden sonra dinin direği olarak yeryüzüne istihdam etmiştir. Allah velilerini insanlara yol gösterecek, insanları ışıksız bırakmasın diye istihdam etmişlerdir. Onlar kaybolmayacaklar ve onlar yeryüzünden yok olmayacaklar. Hazreti

"Onlardan birisi yerine birisi geçer." Ne yolundan gidenlere. der. "Ey! Uyanık ol! Peygamberlerin ve Sakın başka bir tutma. Ya? velilerin yolunu tut. tutmuştur, Şems-i tutmuştur. O'nun Görüntüde aslında Allah'ın nefesindedir. Allah'ın Yeryüzünde Allah'ın delilidir. Bütün veliler

Ali Efendimiz der ki; öldüğünde hemen mutlu ki o velilerin Hazreti Mevlana öyle Agâh ol! Kendine gel! velilerin yolunu tut!" kimsenin yolunu Peygamberlerin ve Kendisi o yolu Tebrizi'nin yolunu peşinden gitmiştir. Şems-i Tebrizi'dir o, yolunda, Allah'ın rengindedir. nişanesidir. Allah'ın yeryüzünde Allah'ın

delilleridir, dinin temsilcileri, yaşayanlarıdır, batınî olarak. Allah, yeryüzünü onlarla sular, bereketlendirir, nasiplendirir, insanları rahmete bandırır, berekete bandırır. İşte Hazreti Mevlana onlardan birisidir. 700 küsur yıl geçmiş, hala gönüllerimizde. Çünkü O; gönüller sultanı, âşıklar sultanı, Allah'ın gönlüne yerleşti. Kul önce Allah'ı gönlüne yerleştirir sonra Allah onu kendi gönlüne yerleştirir. Allah onu kendi gönlüne yerleştirdi mi ilelebet o hep dildedir, hep gönüldedir. Niçin? Çünkü o, Allah'ın gönlündedir. Gelin kardeşler önce Allah'ı gönlümüze yerleştirelim. Yol, bu! "Kul farzlarla benim emrimi yerine getirir, nafilelerle bana yaklaşır. O beni sever. O beni severse ben onu severim. Ben onu sevdim mi; gören gözü, duyan kulağı, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benimle görür, benimle duyar, benimle tutar, benimle her şeyini halleder." Gelin! O zaman ilk önce Allah'ı gönlümüze koyalım. O'nu zikredelim, tövbe edelim, namaz kılalım, oruç turalım. En önemlisi; güzel ahlak sahibi olalım. Güzel ahlak sahibi olmak her şeyin üzerindedir. Güzel ahlak; yolun başıdır, sonudur, ortasıdır. Hazreti Mevlana güzel ahlak sahibi idi, ahlakın en ince noktasındaydı. Gelin! Ne olursanız olun, güzel ahlak sahibi olun. Allah bizleri affetsin.

(17 ARALIK 2008-Şeb-i Arus Programı/BURSA)

Peygamberler Tarihi

Aslı GÜNDÜZ

YOKSA SEN DUYMADIN MI?

“Peygamberlerin haberlerinden sana anlattığımız her şey, senin gönlünü pekiştirmemizi sağlar. Sana bunlarla gelen gerçek, inananlara bir öğüt ve hatırlatmadır...” (Hud 11/120)

Sana dinlemek düştü, ötelere gelen peygamberlerin hayatlarını... Dinle!

Tufanıyla yeryüzünün aleyhisselamın hayatı; İsmail peygamberin tüyler ürperten imtihanlarla dolu hayatı sana neler söylüyor? Dinle! Güzelliği parmakları doğrattıran Yusuf peygamberin hayatını... Azgın ve ahlaksız halkın, mahzun peygamberi Lut aleyhisselamın yaşantısını..

O büyük sıkıntılara rağmen; Eyyub peygamberin şikâyetini işittin mi hiç? Duymadın mı yoksa Allah'ın Musa aleyhisselam'a olan kelamını, Musa peygamberin esasını... Peki ya Yunus aleyhisselamın pişmanlığını ve duasını, kendi yüreğinde olsun hiç işitmedin mi?

Teslimiyetiyle, zalim Nemrud'un ateş yığınlarını, gül bahçesine döndüren İbrahim peygamberin hayatı sana bir şeyler haykırıyor mu? Yoksa sen duymadın mı Muhammed (sas)'in ahlakını, merhametini, adaletini, cesaretini?

“Biz, bu Kur'an'ı sana vahyetmekle, geçmiş milletlerin haberlerini en güzel bir şekilde anlatıyoruz.” (Yusuf,3)

Peygamberlerin amacı; yakmak, yıkmak, mahvetmek, hükümler olmak, toprak zaptetmek değildi.. Gönülleri Allah'a çevirmek, ilahi görevlerini yerine getirmektir, tevhit mücadelesi vermektir. Bütün peygamberlerin sözleri birer hikmet; işleri birer ibrettir..

Bu kıssaların önemi ve feyz alınması bakımından; Hazret-i Mevlana –Kuddise Sırruh- şöyle buyurur:

“Kur'an-i Kerim, peygamberlerin hal ve vasıflarıdır. Kur'an-ı Kerim 'i huşu ile okuyup tatbik edersen, kendini peygamberler ve veliler ile görüşmüş farz et. Peygamber kıssalarını okudukça ten kafesi, can kuşuna dar gelmeye başlar!”

“Biz bu ten kafesinden ancak bu vasıta ile kurtulduk. O kafesten halas olmak için, bu yoldan, yani tevhit tarikinden başka çare yoktur!..”

Peygamberlerin ibret ve sır dolu hayatlarından hisseler alıp, hakiki bir şekilde kulluğu yaşayarak; ötelere dair hoş bir sada bırakmak cümlemize nasip olsun...

Amin!..

Fethi Güzel Şehirden Dost Diyarına

Sükûtun Bendesi

DİNLE BU NEYDEN...

Neydi ney? Neydi ney! Neydi ney...

Bir nefes... Bir hâl... Bir tutuş... Bir gidiş, bir kalış... Bir ruh katresi... Ney ki neydi hani... Serin bir akşam vakti ney tuttu tesbih taneleriyle hemhal olan elleri. Gözleri neyin götürdüğü mekânları görür oldu. Yoo, öyle çok farklı mekânlar değildi gördükleri. Bu nefes HÛ'nun nefesiydi o akşam yeniden anlamıştı. Şimdi dili dayamıştı damağa tıpkı zikreder gibi. Hani geçen gece herkes karanlıktayken uyanıp zikrelemişti ya tıpkı öyleydi hali. Gece kadar karanlık, gece gibi sakın ve kederliydi. Tabi görebilene. Tüm bu karanlık benliğine nasıl aksetmişti?! Görünmeyen bir yağmur yağıyordu gönlüne! Kimsenin görmediği kadar çok ıslanıyordu yüreği. Her damla nura dönüyordu, gönül diyarında bir yer alıyordu. Kimi daha sakince değişiyor, kimiye yakıp kavurarak yer buluyordu kendine. Ve damlalarla aydınlanıyordu karanlığı.

Evet, "sol" sesi sükûtla hayat buluyor,"re" ile başlayıp sürenlerse titretiyordu yüreği. Gözleri kapalıydı, neredeydi? Göremiyorum, gidiyordu, yetişemiyorum her bir nota ile hızlanıyordu, gidiyordu, gidiyordu da nereye. Evet dinliyordum... Dinlerken neyin sâdâsını kâinata çevirdim nazarımı. Neydi bu! Ney?!.. Ey sâki nereye koşuşun? Bir an dursan kapasam gözlerimi yetişebilir miyim? Ama sen çoktan vardın varacağın yere. Gözleri sımsıkı kapalı, parmaklarıyla kamışı seviyor, nefesinse ruhu anlatıyordu. Gittiğin yer acı veriyor diye mi bu gözyaşı, yoksa sevincin ilk timsali mi? Yoksa sevdiğine mi kavuştun ya da zamanın sırrına ulaşıp zamansızlıkta mı durdun? Nerelere yakınsadın ey aşık?!..

Duyduğum yalnız neyin sâdâsı değildi. Adım adım kâinatı, duyuyordum... Bir kez kapayınca gözleri, tutunca elinden neyi diyar diyar gezermiş insan bu âlemi. Gezdiği her diyar ise birmiş meğer. Her çeşitlilik bir birliğin muştusuymuş. Bilinmemişte, hep farklılıklar sanılmış. Oysa kâinat birden gelmiş, bire gidiyormuş. Dinleyince duyulmuş gerçek olan. Şimdi söyle bana ey can! Bu sendeki tek gerçeğin ruhuna üflediği bâkîlik değil mi? Her canda var olan her cemale saklı olan Hak nefesini fark etmiş, dillendirmişsin neyin perdesiyle.

İnsanlar duyun! Duyun bu nefesi ne olur! Bir an durdurun zamanınızı gelin zamansızlığa, bu ses gönüllerinize değsin. Hadi bir defa da olsun titretin bamtelini gönlünüzün. Ey güzel canlar, hadi bulun o asıl nefesi aciz tenlerinizde. Bir gün olsun o esas nefesi doldurun ciğerlerinize, sabah pencerenizi seherde açın ve asıl nefesi alıp, Hû deyin kâinata, nolur bulun o hak nefesi.

Bak bu neyde haykırıyor asıl nefesi... Bu ses neyzenin sesi mi sanırsın? Duyulan yalnız Hakk!... Haktan öte ne duyula ki bu kâinata, vesselam...

İSLAMDA KADININ KOCASINA İTAATI

Bu sayımızda karı-kocanın birbirlerini dinlemelerini ve itaat etmelerinin şeriatta ne kadar önemli olduğunu ele alacağız. Şer'i olarak, elbette karı kocanın birbirleri üzerinde hakları vardır. An-cak, eşler birbirlerine karşı güzel ahlaklı olurlarsa bu hakları takip etmelerine gerek kalmayacaktır. 'Sen benim hakkımı yedin, ben senin hakkını vermem' gibi gereksiz tartışmalar ortadan kalkacaktır. Biz yine de ilim cihetinden bazı hususlara temas edeceğiz.

Öncelikle Allah(c.c) erkeği kadından üstün kıldığını **"Yalnız erkekler kadınlar üzerinde daha üstün bir dereceye sahiptirler."** (Bakara 228) ayeti kerimesiyle

açıkladığı için kadının kocasına itaat etmesini açıklayacağız.

Şer'i çerçevede koca karısından ne isterse, kadının onu yerine getirmesi vaciptir. Allah Resulü(s.a.v.):

–"Bir kimsenin, başka birisine secde etmesini emretseydim kadınların kocalarına secde etmelerini emrederdim. Çünkü Allah kadınların üzerine onları hak sahibi kılmıştır." (Tirmizi) buyuruyor. Anlıyoruz ki, aile içinde öncelikle söz hakkı ve son karar erkeğe aittir. Tabii ki kadınlarla da istişare edilmeli, ama kesin karar yetkisi erkeğe verilmiştir.

Kadın kocasının hangi emirlerine itaat etmeli sorusunun cevabını arayacak olursak bunun ölçülerini de yine Kur'an ve Sünnetten öğrenebiliriz. Ebu Hureyre (r.a) dan nakledilen bir hadiste Resulullah (s.a.v.):

–"Erkek kadını yatağına davet eder de o gelmekten imtina eder ve bu sebeple, erkek dargın olarak sabahlarsa kadına sabahlayınca kadar melekler lanet eder. (Riyazüsalihin) buyurmaktadır.

Kadının kocasının isteklerini yerine getirmesi vaciptir. Evi ve çocuklarının bakımıyla ilgilenmesi şer'an vacip değildir, ancak itaatının bir göstergesidir. İtaat edilmesi gereken başka bir noktada, izni olmadan evinden çıkmaması ve evine kocasının istemediği kimseleri almamasıdır.

İbni Ömer(r.a)dan rivayet edilen bir hadisi şerifte de ,Peygamber (s.a.v)'e bir kadın gelip ya Resulullah kocanın karısı üzerindeki hakkı nedir diye sordu.

O da (sav): -**“Kadının, kocasının izni olmadan evinden dışarıya çıkmamasıdır.”**

Kadın -**“Eğer çıkarsa?”** dedi.

Resulullah(s.a.v) :-**“Allah(c.c), rahmet melekleri ve gazab melekleri kadın tövbe edinceye ya da evine geri dönünceye kadar ona lanet eder”** dedi.

Kadın:-**“Ya Resulullah kocası zalim olsa bile mi?”** deyince,

Resulullah (sav):- **“Zalim olsa bile.”** dedi (*Ebu Davud*)

Bir başka noktada şudur. Kadın tesettürüne riayet etmiyor, Allah'ın emirlerini yerine getirmiyorsa burada da koca karısına müdahale edebilir. Çünkü Allah Resulü şöyle buyuruyor: **“Hepiniz çobansınız emriniz altındakilerden sorumlusunuz.”** (*EDEBÜ'L-MÜFRED*)

Kadın şer'an bütün vazifelerini yerine getirmeli ve kocasına itaat etmelidir. Şayet Allah(c.c.) itaatkâr kadınlar için **“Size itaat ettikleri takdirde, onları incitmeye bahane aramayın. Kadınlar Allah'a itaatkârdır. Allah'ın kendilerini korumasına karşılık kocalarının irz ve mallarını muhafaza ederler.”**(*NİSA 34*) ayeti kerimesini inzal buyurmuştur.

Böyle kadınlar hakkında kocalarına hitaben Allah (c.c) **“Onlarla iyi geçinin.”**(*NİSA 19*) emrinde bulunmuştur. Kadın kocasına ancak şu hallerde itaat etmeyebilir: Allah'ın ona emrettiği bir fiili yasaklıyorsa (namaz, oruç, tesettür, vs.) itaat etmenin mecburiyeti kalkar. Birde dini ilimler hususunda kadının ihtiyacı olursa, koca bu ilmi ona öğretmeli veya öğrenip aktarmalı, bunu

da yapamıyorsa karısının dışarıda ilim öğrenmesine izin vermemelidir. İzin vermiyorsa o zaman kadın izinsiz evinden dışarı, sadece şer-i ilimleri öğrenmek için çıkabilir.

dışarıda ilim

öğrenmesine izin

vermelidir. İzin

vermiyorsa o zaman

kadın izinsiz evinden

dışarı, sadece şer-i

ilimleri öğrenmek için

çıkabilir.

Resulullah (s.a.v)

“Hangi kadın kocası kendisinden razı olduğu

halde ölürse cennete

girer.” (İbni Mace)

buyuruyor.

Aslında evlilik

içerisinde güzel ahlaklı

olunduğu müddetçe

karşılıklı rıza meydana

gelecektir. Böylece

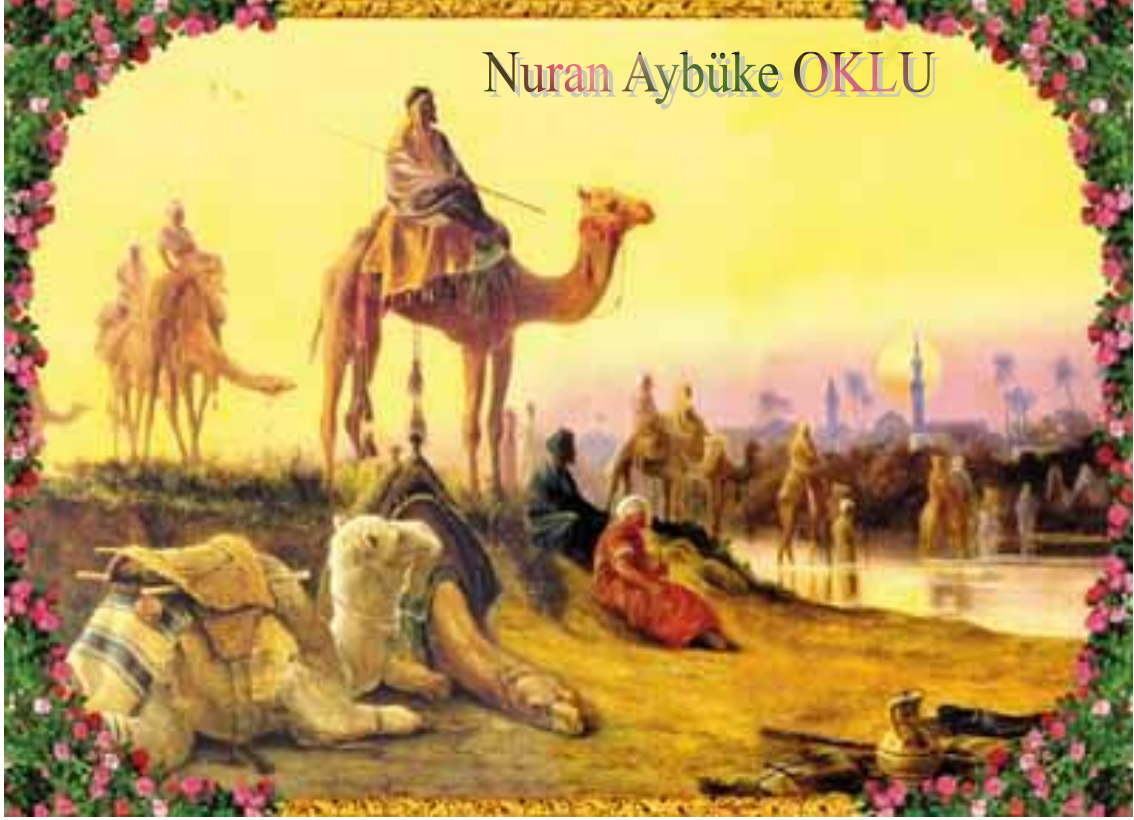
Allah'ın izniyle, bu

âlemde de ebedi âlemde

de refaha ulaşılacaktır.

Peygamber (s.a.v)in Dört Gülü

Resulullah'ın göz bebekleri, yoldaşları, Ebu Bekir'i, Ömer'i, Osman'ı, Ali'si hepsi de halifesi.

Salât ve Selam Allah ve Allah'ın Resulü'ne olsun...

Halifeler bir güneş karanlıklar ortasından doğan karanlığa ışık tutan Resulün yolundan giden yanında olan elini tutan O'nu seven! Halifeler, faziletçe üstün olan...

Dört halife Peygamber(sav)'i dinleyerek yüceliğe, azizliğe ulaşmıştır. Çaba sarf etmeden, çile çekmeden hiç biri halife olmamıştır. Resulullah(sav)'ın sözlerine tabi olarak yol kat etmişlerdir. Onlar dinleyerek ahlakta en üst dereceye ulaşmışlardır. Değil mi ki; Hz. Ebu Bekir'in sadık ve doğru oluşu.. Değil mi ki; Hz. Ömer'in adalet timsali oluşu.. Değil mi ki; Hz. Osman'ın hayâsı, edebi.. Değil mi ki; Hz. Ali'nin ashabın en şerefli, yiğidi, aslanı oluşu... Hangi birimiz dinlemeden Ebu Bekir Efendimizin 'Ciğerinin kavruluşuna' erişebiliriz? Hangi birimiz Ömer Efendimiz gibi 'Resulullah(sav) ile göz göze geldiğinde onun ruhani kudreti bize değdiğinde eriyip bitebiliriz? Hangi birimiz Osman Efendimiz gibi 'Meleklerin bile hayâ ettiği' biri olabiliriz? Hangi birimiz dinlemeden Ali Efendimiz gibi Resulullah (sav)'ın yatağına yatıp 'Muhammed'i değil beni öldürün!' diyebiliriz? Nasıl dinlemeden onların gönüllerine gönlümüzü koyabiliriz? Dinlemek; bir velinin sözünü dinlemek, bir velinin sohbetini dinlemek, bir velinin gittiği yoldan gitmek ve dinlediklerimizi hayatımıza geçirmek, uygulamak.. İşte bu sayede onların güzelliklerine sevdalarına ulaşabiliriz.

Onların Ruhaniyeti Kutsiyetleri bu cihana daim gelip giderler. Onlar gökteki yıldızlar.. Onlar en hayırlı, en azizler.. Onlar daha ayetler inmeden incek olan ayetler kendilerine bildirilenler.. Hz. Ebu Bekir'e incek olan ayetler bildirilmişti, Allah(c.c.) Velilerinin kalbine ilham etti! Hz. Ömer ne dedi Resulullah'a: "Ya Resulullah böyle bir ayet incek." Resulullah:

“Sus Ya Ömer!” dedi. Hz. Ömer Resulullah’ı dinledi ve sustu, bir müddet sonra içkinin haram edildiği ayet indi ve inmeden Hz. Ömer’e bildirilmişti. Onlar Muhammed’e sınımsız bağlananlar.. Onlar hikmet evi ilim beldesi.. Çünkü Onlar; Muhammed’in Sevgili Yarenleri...

Onlar ki; Resulullah(sav) Efendimizi dinleyerek halifelik makamına ermişler. Bizlerde Allah Resulü’nün bildirdiği Kur’an ve O’nun sünnetine sarılarak, Kur’an ve sünneti kendimize ölçü alarak, bir velinin sohbetini dinleyerek nefsimizi terbiye edebiliriz. Onlar öyle candan, öyle aşkla, muhabbetle dinlediler ki Âlemler Onlara hayran kaldı. Cennet Onlara hasret kaldı. İslam Onlarla güçlü kaldı. Ne dedi Resulullah(sav): ‘Ey Allah’ım! İslam’ı Ebul Hakem veya Ömer Bin Hattab ile güçlendir.’ (Hadis-i Şerif) İşte Sevgilinin sevdikleri Resulullah(sav)’ı dinleyerek yol aldı.

Ve Ayet indi:

“ Onlar ki; Mallarını gece ve gündüz gizli ve açık Allah için harcarlar. Onlara Rab’leri katında ecir vardır ve korkuyla hüznün yoktur.” (Bakara Süresi,274)

Her gönülde bir Ebu Bekir(r.a.), bir Ömer(r.a.), bir Osman(r.a.), bir Ali(r.a.) fidanını elbette ki dinleyerek yetiştirebiliriz. O fidanları gönlümüzde severek yeşertebiliriz. Severek, dinleyerek yollarından yürüyerek... Allah bizleri kendi yoluna Sevgilisinin ve Halifelerinin yoluna âşık olanlardan eylesin inşallah...

“Aşk, HZ. EBU BEKİR’E Geçti;

Allah’ı zikrederken ciğer yanıklığı verdi.

Aşk, HZ. ÖMER’E Geçti;

Kim Allah’ın Resulü öldü derse boynunu vururum dedirtti.

Aşk, HZ. OSMAN’A Geçti;

Gökteki melekleri bile kendinden hayâ ettirdi.

Aşk, HZ. ALİ’YE Geçti;

Vücutuna batan parçayı namazda çıkarttırdı.”

HALİFELER’İN GÖNÜL BAHÇESİNDEN

HZ. Ebu Bekir: ‘Dünya Müminlerin pazarı, gece ile gündüz sermayeleri, güzel ameller ticaret malları, cennet kazançları, cehennem zararlarıdır.’

HZ. Ömer: ‘Allah’ı anın onu anmak şifadır.’

‘Sırrını saklarsan ona hâkim olursun saklamazsan o sana hakim olur.’

HZ. Osman: ‘Mezar dünya duraklarının sonu, ahret duraklarının ilkidir. Orada azap görenin ileriside kötü, iyilik görenin ileriside iyidir.’

HZ. Ali: ‘Benim soyumdan gelenler değil benim izimden gidenler bendendir.’

“Allah’ım Kalbimizi dinin üzerine sabit kıl
Rahman bizleri sevdiklerine dâhil eylesin,
Şefaathine nail eylesin inşallah
Allah’ım Rahmet elini bizden çekme (ÂMİN)”

HAMD OLSUN ÂLEMLERİN RABBİ OLAN ALLAH’A!

DUA İLE VESSELAM

18. yüzyıl Divan şairlerinden olan Şeyh Galip, 1757'de İstanbul Yenikapı'da dünyaya gelmiştir. İlk tahsilini babası Mustafa Reşit Efendi'den ve daha sonra Galata Mevlevihanesi Şeyhi Hüseyin Efendi'den din ve tasavvuf dersleri aldı. Şair Hoca Neş'et'ten de edebiyat dersi aldığı **Divan**'ındaki manzumelerinden anlaşılmalıdır. Önce Esad sonra Galib mahlasıyla yazdığı şiirleri toplayarak 24 yaşında **Divan**'ını tertip etti. İki yıl sonra Hüsn-ü Aşk'ı yazdı. (1782) Mevlana dergâhında girdiği çilesini İstanbul'a dönerek Yenikapı Mevlevihanesi'nde tamamladı. Ve daha sonra 34 yaşında Galata Mevlevihanesi'ne şeyh oldu. O hem divan edebiyatı üstadı, hem büyük bir melevihan. Hayatını insan-ı kâmil olma yolunda, din ve tasavvufa adayan Şeyh Galip 1799 yılında, 42 yaşında vefat etti. Mezarı Galata Mevlevihanesi'nin bahçesindedir.

Edebiyatımızın en ünlü mesnevisi şüphesiz Şeyh Galib'in en meşhur eseri **Hüsn-ü Aşk**'tır. Galib dede eserini yazarken Mevlana'nın Mesnevi'sinden ilham aldığını söylemiştir. Bir mecliste Nabi'nin Hayrâbâd isimli mesnevisinden daha güzel bir eser yazabileceği iddiasında bulunan Şeyh Galib, eserini bu iddiayı ispat maksadıyla yazmıştır. Ve iyi ki yazmıştır...Böylece 26 yaşında iken meydana koyduğu **Hüsn-ü Aşk**, yalnız Nabi'nin eserinden üstün olmakla kalmamış, aynı zamanda bütün divan edebiyatımızın en güzel ve son mesnevilerinden biri olmuştur.

HÜSN-Ü AŞK'IN KONUSU

Beni Mahabbet isimli fakir bir Arap kabilesinde aynı gecede dünyaya gelen **Hüsn** ile **Aşk**, kabilenin ileri gelenlerince birbirlerine nişanlanırlar. Büyüdüklerinde aynı okula Mekteb-i Aşk'a gidip; aynı hoca Mollâ-yı Cünûn'dan ders alırlar. Hüsn, Aşk'ı sever. Kabilenin büyüğü Hayret, onların görüşmelerini engeller. Aşk ise, Mollâ-yı Cünûn'un tavsiyesine uyarak Hüsn'ü ister. Hüsn'ü alabilmesi için Aşk'ın "**Kalp**" ülkesine gidip, "Kimyâ"yı bulup getirmesi şart koşulur. Bu meşakkatli yolda Gayret ve Suhan, Aşk'a arkadaşlık ederler. Karşılaştığı engelleri birer birer aşan Aşk, sûretlerle bezenmiş olan Varlık şehrine girer. Nefs âleminde kendi hayallerine kapılan Aşk, cezbe ateşiyle bu şehri yakar, sûretlerden ve hayallerden kurtulur; böylece Hüsn'ün de Aşk'ın da aynı şey olduğunu anlayan Aşk, "**Vahdet**" (birlik) sırrına erişir.

Bu eserde hikâyeden ziyade şiir diliyle ilahî aşk yolunda katlanılması gereken zorlukları belirtmek isteyen Şeyh Galib, belki de kendi geçtiği yolları ifade etmiştir, kim bilir...

Mehlika Elif KAZANÇ

GAZEL

*Yine zevrak-ı derûnum kırılıp kenare düştü
Dayanır mı şişedir bu, reh-i sengsare düştü*

*O zaman ki bezm-i canda bölüşüldü kâle-i
kâm
Bize hisse-i muhabbet, dil-i pâre pâre düştü*

*Gehî zîr-i serde desti, geh ayağı koltuğunda
Düşe kalka haste-i gam, der-i lutf-i yâre
düştü*

*Erişip bahara bülbül, yenilendi sohbet-i gül
Yine nevbet-i tahammül dil-i bîkarâre düştü*

*Meh-i bürc-i ârızında gönül oldu hâle mâil
Bana kendi tâlimden bu siyeh sitâre düştü*

*Süzülüp o çeşm-i âhû, dedi zevk-i vasla yâhû
Bu değildi n'eyleyim bu, yolum intizâra
düştü*

*Reh-i Mevlevî'de Gâlib bu sıfatla kaldı
hayrân
Kimi terk-i nâm ü şâna kimi itibâra düştü*

Gönlümün zevrakı yine kırılıp kenara düştü.
Dayanır mı? Bu taşlı yola düşen bir şişedir.

Dilek kumaşları can meclisinde bölüşüldüğünde
Bize muhabbet payı olarak paramparça olmuş
bir gönül düştü.

Bazen eli (testisi) başının altında, bazen ayağı
(kadehi)koltuğunda;Gam hastası düşe kalka
sevgilinin lütuf kapısına gelip yığıldı.

Bülbül bahara erişerek gül sohbeti yenilendi,
(fakat) tahammül etme nöbeti yine kararsız
gönüle düştü.

Yanağının burcu ayında gönül bene meyletti.
Bana kendi talihimden bu siyah yıldız düştü.

O ceylan gözler süzülerek vuslat zevkine “ya Hû”
dediler.Yolum bu değildi, (fakat) ne yapayım
bekleyişe düştü.

Galib Mevlana'nın yolunda bu vaziyette hayran
kaldı.Kimi ün ve şöhreti terk etmeye kimisi de
itibar (derdine) düştü.

Günümüzde asıl manasından çok uzaklaşmış olan aşkı, aşk-ı ilahî'yi sağır kulaklara
işittiriyor Şeyh Galib. Ve “dinle” diyor. Dinle ki, şu dünya bir oyalanmadan ibaret. Gel sen
de katıl âşıklar kervanına...

Ne diyelim... Allah bizlere de gazeller, şiirler yazdıracak Aşk'lar nasib etsin...

Dipnot(1): Arapça aslı kayak demek olan “zevrak” kelimesi burada üzeri bir çarpma halinde kırılmaması için hasırla
örülmüş cam şişe anlamında kullanılmıştır.

Dipnot(2): Bu ifade ise tasavvur edilen hayalî gök sahnesi içinde bir “siyeh sitâre” (kara yıldız) gibi yani talihsiz bir yıldız
gibi yorumlanmaktadır.

Dinle,

Bu ney neler hikâyet eder, ayrılıklardan nasıl şikâyet eder.

Beni kamışlıktan kestiklerinden beri feryâdımdan erkek ve kadın müteessir olmakta ve inlemektedir.

İştihak derdini şerh edebilmem için, ayrılık acılarıyla şerha şerhâ olmuş bir kalb isterim.

Aslından vatanından uzaklaşmış olan kimse, orada geçirmiş olduğu zamanı tekrar arar.

Ben her cemiyette, her mecliste inledim durdum.

Bedhâl (kötü huylu) olanlarla da, hoşhâl (iyi huylu) olanlarla da düşüp kalktım.

Herkes kendi anlayışına göre benim yârim oldu. İçimdeki esrârı araştırmadı.

Benim sırrım feryâdımdan uzak değildir. Lâkin her gözde onu görecektir nur, her kulakta onu işitecek kudret yoktur.

Beden ruhtan, ruh bedenden gizli değildir. Lâkin herkesin ruhu görmesine ruhsat yoktur.

Şu neyin sesi ateştir; hava değildir. Her kimde bu ateş yoksa o kimse yok olsun.

Neydeki ateş ile meydeki kabarış, hep aşk eseridir.

Ney, yârimden ayrılmış olanın arkadaşıdır. Onun makam perdeleri, bizim nurani ve zulmânî perdelerimizi yani, vuslata mani olan perdelerimizi yırtmıştır.

Ney gibi hem zehir, hem panzehir; hem demsâz, hem müştak bir şeyi kim görmüştür.

Ney, kanlı bir yoldan bahseder, Mecnûnâne aşkları hikâye eder.

Dile kulaktan başka müşteri olmadığı gibi, maneviyatı idrak etmeye de bîhûş olandan başka mahrem yoktur.

Gamlı geçen günlerimiz uzadı ve sona ermesi gecikti. O günler, mahrûmiyyetten ve ayrılıktan hâsıl olan ateşlerle arkadaş oldu yani, ateşlerle, yanmalarla geçti.

Günler geçip gittiyse varsın geçsin. Ey pak ve mübarek olan insan-ı kâmil; hemen sen var ol!..

Balıktan başkası onun suyuna kandı. Nasipsiz olanın da rızkı gecikti.

Ham ervah olanlar, pişkin ve yetişkin zevatın hâlinden anlamazlar.

O halde sözü kısa kesmek gerektir vesselâm.

TASAVVUFİ DİRİLİŞ

Tasavvuf; Kur'an-ı Kerim'in ve Resulullah'ın (sav) izinde bulunmaktır. Kur'an, sünnet ve imamların içtihatları dairesinde düşünmek ve yaşamaktır. Dini tartışmak değil, iç ve dış olarak yaşamaktır. Halkın anlayamayacağı sözleri konuşmak, tasavvuf değildir. Tasavvuf ihlâsı yaşamaktır. Hz. Peygamber (aleyhissalatu vesselam) açıkladı: "İhlâs; Allah'ı sanki gözlerinle görüyormuşsun gibi Allah'a ibadet etmendir. Sen O'nu görmeden de O seni görüyor." (Müslim, Nesai, Ebu Davud, Tirmizi) , haline erdemdir. Tasavvuf gaflet uykusundan uyanmak, nefsin alışkanlıklarını, arzularını bırakmak, kötü arkadaşlardan kaçmak, Allah Resulü (sav)'in ahlakı ile ahlaklanmaktır. Tasavvuf, ihlâsı arttırmak içindir. Salah erbabı olmuş, kurtuluşu ermiş olanların yollarına girmektir.

Tasavvuf, imanı kuvvetlendirmek ve İslamiyet'e uymakta kolaylık duymak içindir. Tarikat ve hakikat, İslamiyet'in hizmetçileridir. Tarikat, mahlûkları yok bilmektir. Hakikat, Allahu Teâlâ'yı var bilmektir. Tasavvuf ve tarikatın maksadı insanları güzel ahlak ile ahlaklandırmak, hâl ehlinden olmasını sağlamaktır. Gayesi ise; Hakk'ın rızasını kazanmak, nefsi temizlemektir. Tasavvufta asıl olan iki şey; Hakk'a karşı sadakat, mahlûkata karşı güzel huysdur. Tasavvuf yolunda mutlaka rehber lazımdır. Rehbersiz bu yolun gidilmesi çok zordur. Tasavvuf yolunun rehberi mürşid-i kâmillerdir.

Mürşid-i kâmil olan veliler, Allah'ın hidayetlerini kendi üzerine aldığı kimselerdir. Onlar da Allah'a kulluğu ve Allah yoluna daveti yerine getirme hakkını üstlenmiş olanlardır. Allah'ın mürşid-i kâmil olan velileri kendisinin üzerine farz kılınan her şeyde Allah'a yaklaşan kişidir. Gördüğü zaman Allah'ın kudretinin delillerini görür. Duyduğu zaman Allah'ın ayetlerini duyar. Konuştuğu zaman, Allah'a hamd u sena eder. Hareket ettiği zaman Allah'a itaat için hareket eder. Çalıştığı zaman kendisini Allah'a yaklaştıracak şeyler için çalışır. Allah'ın zikrinden hiç uzak kalmaz. Kalbiyle Allah'tan başkasını asla görmez. İşte Allah'ın mürşid-i kâmil olan velilerinin vasıfları bunlardır.

Onlar böyle olunca Allah da onların velisi ve yardımcısı olur. O'nu destekler, sever ve onu gök halkına da sevdirebilir, onu mümin kullarına da sevdirebilir. Onu mümin kullarının rüyasında gösterir. Allah'ın mürşid-i kâmil olan velisi, delile dayalı olarak gelmiş olan sahih inançlara bağlanıp şeriatte sabit olduğu şekilde Salih amelleri işleyendir. İşte ayette bahsedilen "Onlar ki inanmış veya takvaya ermişlerdir."(Yunus,63) buyruğunda buna işaret etmektedir. İman bütünüyle inanç ve amellerin üzerine dayanmalıdır.

Kamil mürşidi tanımak için, onunla aynı yolu, edebi, zikri, fikri, hizmeti, mücadeleyi, ibadeti, sevgiyi bir derece paylaşmak gerekir. Mürşide teslim olmayan, yoluna düşmeyen tabi olmaz. Tabi olmayan, onu layığıyla tanıyamaz. Tanımayan sevmez. Sevmeyen bilmez. Bilmeyen onun hakkında şahitlik edemez. Onlar hakkında bilmeden konuşanlar, övseler de yerseler de haksızlık etmiş olurlar. İkisi de mürşidin hakkını zayi eder. Veliyi tanımadan kötöleyen kimse inkâra, metheden kimse ifrata düşer. İnkâr zulüm, ifrat haramdır. İkisi de haramdır.

MUSTAFA ÖZBAĞ EFENDİ'NİN RİSALESİNDEN DERLENMİŞTİR.

Psikoloji

Semiha KORUR

DİNLEME SANATI

Konuşmak ve susmak gibi, dinlemenin de bir sanat olduğu görüşü çok eskilere dayanmaktadır. Bilimsel olarak dinleme sanatı ile ilgili ilk yazılı bilgileri Plutarkhos'un MS. 50-120 "*Dersleri Dinleme Sanatı*" adlı yapıtında görüyoruz. Plutarkhos bu yapıtında okula başlamanın ardından, tüm yetişkinlik yaşamımız boyunca LOGOS'u dinlemeyi öğrenmemiz gerektiğini söyler. Ancak bu şekilde neyin doğru, neyin aldatıcı olduğunu, neyin retorik, neyin gerçek olduğunu söyleyebileceğimiz için, dinleme sanatı büyük bir önem taşır. Dinleme, sizin ustalarınızın denetimi altında olmadığınız, ama Logos'u dinleme zorunda olduğunuz

gerçeği ile bağlantılıdır" der. LOGOS Yunanca, usla kavrama, us ve usa dayanan söz, bilgi, bilimdir. Aynı zamanda logos, insanda düşünce, doğa da yasadır. Dinlemek bir insanın rahatça oturup ses dalgalarının kulaklarına girmesine izin vermesi değildir. İyi dinlemek çaba ve katılım gerektirir. Fakat buna giden yollarda da birçok engel vardır. Bunlarda biri de bizim konuştuğumuzdan çok daha hızlı düşünmemizdir.

Karşımızdaki insanın söylediğini sadece işitmek değil, gerçekten duyabilmek için neler yapabileceğimizi inceleyelim. Psikolog Doğan Cüceloğlu'nun, *Yeniden İnsan İnsana* adlı yapıtında dinlemenin birçok türü olduğunu görüyoruz:

Görünüşte dinleme: Bazen karşımızdaki kişi dış görünüşüyle dinliyormuş gibidir. Fakat iç dünyası bambaşka yeredir ya da kafasında bizim söylediklerimizden daha önemli bir konu vardır.

Seçerek dinleme: Kimileri konuşanın söylediklerinden sadece kendi ilgilendikleri bölümü duyar, diğer söylenenleri dinlemez. Bu tür dinleyiciler dikkatlerini çekecek bir sözcük ya da bir ifade ortaya çıkıncaya kadar " görünürde dinleyici " olarak kalırlar.

Duygusal dinleme: Sürekli olarak belirli duygusal tonu taşımak isterler. Kendi ilgilendikleri duygunun dışında işittiklerini, hemen o anda unuturlar, bir daha hiç hatırlamazlar.

Savunmacı dinleme: Ne duyarsa duysun her söyleneni, kendine yönelmiş bir saldırı sayar ve hemen karşı savunmaya geçer.

Tuzak kurucu dinleme: Bu tipler hiç seslerini çıkarmadan dinlerler, çünkü bunlar dinledikleri bilgilerden yararlanarak, karşısındakini zor duruma sokacak fırsatları yakalamaya çalışırlar.

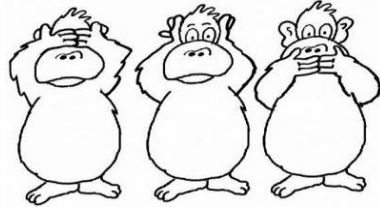
Yüzeysel dinleme: Bu tür dinleme özelliğine sahip kişiler, konuşanın kullandığı kelimelerin yüzeyinde kalır ve asıl altta yatan anlamına ulaşamazlar.

Yardımcı olmak için dinleme: Bir kişi diğerine değer verdiği, hoşlandığı ya da sevdiği zaman, onun sorunlarını çözmeye yardımcı olmak ister. Onun için çoğu kişinin bir dert ortağı, bir dostu vardır. Gözlemlere göre, bir kimsenin ne kadar iyi niyetli olursa olsun, söz konusu kişinin sorununu onun adına çözebildiği görülmemiştir. Bir kimseye yararlı olabilmenin tek yolu vardır; o da karşısındakini dikkatle dinlemek ve onunla kalben ve kafaca beraber olmaktır. Bir başka deyişle, karşındakini duyarak dinlemektir.

Gerçek dinleme: kişinin kendi ilgi alanından vazgeçmesi ya da ona geçici olarak ara vermesi, konuşanın dünyasına girmesi, kendini onun yerine koyup dünyaya onun gözüyle bakmasıdır. Konuşmacıyla dinleyicinin bir bütün olması aslında kendi sınırlarımızı genişletmemiz anlamına gelir ve bu uygulamadan her zaman yeni bir bilgi edinilir. Gerçek dinleme, geçici bir süre için başka birini tümüyle kabullenmek anlamına gelir. Konuşmacı, bu durumun bilincine

varınca, kendini daha güçlü hisseder ve dinleyiciye zihninden geçen her şeyi aktarmaya başlar. Bu gerçekleşince de konuşmacı ile dinleyici, birbirini daha iyi anlamaya başlarlar.

Sosyal olarak birbirimizle olan çatışmalarımız ve anlaşmazlığımızın temelinde yatan nedenlerden biri de birbirimizi yeterince dikkatli dinlemememizdir. Ayrıca iyi bir dinleyici olmak, söyleneni dinlemek, karşısındakine kendisini dinlettirme olanağı verir. Dinlemenin tüm kurallarına uyum sağlayarak başarılı bir dinleyici olmak için doğanın da sesinden öğrenecek çok şeyimiz olduğunu bilmeliyiz.

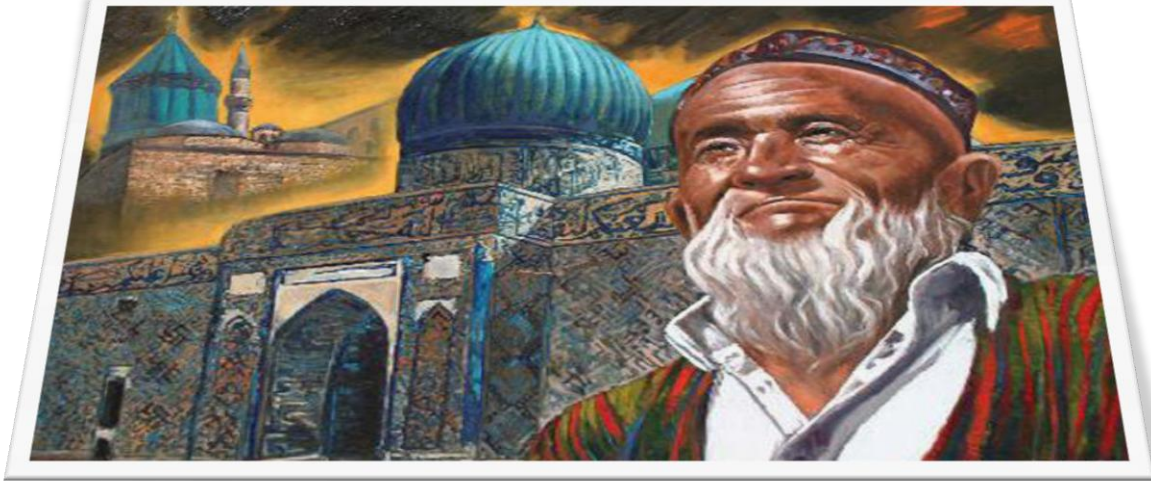
Eski Yunan öğretisindeki diyalogun zamanla kaybolup, yerini usta yada öğretmenin anlattığı ve sorular sormadığı, öğrencinin de yanıt vermeyip sadece dinlediğini görüyoruz. Bu suskunluk zamanla daha da önem kazanarak, Pythagoras'cı kültürde öğrencinin beş yıl boyunca sessizliğini koruması şeklinde kurallaşiyor. Öğrenciler ders sırasında soru sormuyorlar ve konuşmuyorlar, dinleme sanatını geliştiriyorlar.

Buna benzer bir eğitim tarzını aynı şekilde, tasavvufi eğitim sürecinde de görmek mümkün. Bir üstada talebe olan kişilerin kendi aklı ve benliğini kapıda bırakıp üstadlarının aklını ve düsturlarını benimsedikleri ve has talebe diye adlandırılan en iyi talebelerin soru dahi sormaksızın sadece tabii olduğu üstadlarını dinlemekle geliştikleri ve kemal yolunda yürüdükleri anlatılmaktadır. Hatta tasavvufta dinleme sanatı o kadar önemlidir ki tasavvufun ana kaynağı olan Kuran'da da bu çeşitli ayetlerde vurgulanmıştır. Mesela, Tahâ suresinin 13. ayetinde, Hz. Musa'ya hitap ederken Cenâb-ı Hakk, **"Sana vahy olunacak şeyleri dinle."** diye emretmiştir. Mesela, Nuh tufanının anlatıldığı Nuh Suresi 7. ayette, Hz. Nuh'un davetine icabet etmemek için, bazı insanların, elleri ve parmakları ile kulaklarını tıkadıklarını; bunu Hz. Nuh'u işitmek, duymamak, dinlememek için yaptıklarını ve tufanda da, işte o parmaklarıyla kulaklarını tıkayanların, helak olduklarını anlatır. Kur'an'ı Kerim'de Arâf suresinin 204. ayetinde, bir katî emirle şöyle buyrulmaktadır: **"Kur'an okunduğu zaman dinleyiniz ve sükût ediniz, susunuz böylelikle rahmete erenlerden olursunuz."** Yani rahmete ermek için, Kur'an'ı ve hepsi Kuran'ın birer izahı olan bütün ilmî kitapları okurken ve bundan bahseden kişileri dinlerken "susunuz" emri var. Susunuz ki, iyi dinleyebilirsiniz. Çünkü dinleyen dinlenir, dinlemeyen dinlenmez. Tabii dinlemek için iyi bir kulağa ve anlayacak bir kalbe sahip olmak lazımdır. Biz anlamayı başka yerlere ve başka huzurlara yüklemeye çalışırken, Allah bunun böyle olmadığını, anlamanın kalp ile olacağını beyan buyuruyor. Bir ayet-i kerimede, **"Onlar ki, kulakları vardır işitmezler, gözleri vardır görmezler, kalpleri vardır anlamazlar. İşte onlar belki hayvan, belki hayvandan daha aşağıdırlar"** buyrulmaktadır. idrak etmenin kalp ile olacağı beyan edilmiştir.

Bir Müslüman için en önemli ibadetlerden biri de tefekkürdür, Müslüman durup günün ve dünyanın kaygılarından arınarak sadece doğayı ya da düşünmesine vesile olabilecek yaratılmış olan herhangi bir şeyi dinleyebilir, en azından her gün durup vicdanını dinler, o günün muhasebesi için kendini dinler. Önemli olan o sesin dinletisi doğrultusunda yaşamımızı sürdürmektir. Her ne kadar vicdanımızın sesini dinlemek çoğu zaman işimize gelmiyorsa da, kanımca bizi aldatmayan nadir dinlemelerden biri bu vicdanını dinlemedir. Hepimize kendimizi, iletişim kurduğumuz insanları ve bir parçası olduğumuz doğayı gerçek birer dinleyici olarak iyi bir dinleme sanatı ile dinlememizi ve dinlediğimiz her şeyde Yaratanın tecelliyatını duymayı algılayabilmeyi dilerim.

Edeb'iyat

Zeynep KOÇDEMİR-Latife KARATAŞ

MİLLİYETİMİZİ BORÇLU OLDUĞUMUZ İNSAN

Hoca Ahmet Yesevi, Orta Asya'dan Balkanlara Türklüğümüzü, Müslümanlığımızı borçlu olduğumuz büyük veli...

Dilimizin gelişmesini, zenginleşmesini O'na borçluyuz.

Dinimizin doğru yorumunu O'na borçluyuz.

Milli kültürümüzün, inançlarımıza sınıksız bağlı oluşumunu O'na borçluyuz.

Kazakistan'ın Sayram kasabasında doğdu. Doğum tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte 1166 tarihinde 73 yaşında vefat ettiği tahmin edilmektedir. Babası İbrahim Ata (Şeyh İbrahim), annesi İbrahim Ata'nın bağlılarından Sayram'lı Musa'nın kızı Ayşe Hatun.

İsmi Ahmet, lakabı "Yesevi". *Yesi'li Ahmet/ Ahmet Yesevi*. Künyesini doğduğu yer olan Sayram'dan değil, ilköğrenimini yaptığı; ününü ve hizmetlerini kıtalar ötesine taşıyacak fikri yoğunluğun saf, temiz, gencecik sinesine yüklediği "Yesi" den aldı.

Ahmet Yesevi, tarihteki adıyla Pir-i Türkistan yani *Türklerin Pir'i* dir. Milletimizin en önemli öğretmenlerindedir. Milliyetimizi yoğuran insandır. Geçmişimizin aydınlığı Ahmet Yesevi'dir. Geleceğimizin kökleri ise geçmişimizin içindedir.

Türk milliyetinin hamurkârı olan Ahmet Yesevi, Türkiye dışındaki Türk Dünyasında çok iyi tanınır ve bilinir. Bununla birlikte ülkemizde de bilen ve tanıyan az değildir. Büyük şairimiz Yahya Kemal Beyatlı; "*Şu Ahmet Yesevi kim, bir araştırın göreceksiniz. Bizim milliyetimizi asıl O'nda bulacaksınız.*" demektedir...

Ahmet Yesevi, ilk Türk-İslam mutasavvıfıdır. Türk aydınlarının Arapça ve Farsça yazdığı bir dönemde ilk defa Türkçe dini-tasavvufi şiirler söyleyen insandır. Ahmet Yesevi'nin öğrencileri ve takipçileri, O'nun "Hikmet" denilen şiirlerini yüzlerce yıldan beri tekrarlayarak Türk dilinin şiir dili olarak gelişmesini sağlamışlardır. Ahmet Yesevi, Türklere İslam'ı anlatmak

için Farsçayı çok iyi bilmesine rağmen hikmetlerini Türkçe yazmış ve söylemiştir. Bunun sonucunda Hikmetler, Türk Dünyasının her yerine yayılmış, Türkçe canlanmış... Yesevi'nin yolundan gidenler, Türkçe söylemişlerdir. Bu manada Ahmet Yesevi olmasaydı, güzel Türkçemiz bu kadar yaygın bir şekilde varlığını sürdüremeyecekti. Yunus Emre, bir Ahmet

Yesevi öğrencisi ve Yesevi izleyicisidir. Yolun en büyük şairidir. Şiirlerinin ilham kaynağı Ahmet Yesevi'dir ve hatta bazı şiirleri Yesevi Hikmetlerinin tekrarlanmış şeklidir. Daha sağlığında binlerce öğrenci Ahmet Yesevi mektebinden aldıkları inanç, bilgi ve bilinci Horasan'a, Deşti Kıpçak diye adlandırılan Kuzey Türklük bölgelerine, Diyar-ı Rum (Roma Diyarı) diye adlandırılan Anadolu'ya ve Avrupa Türklüğüne ulaştırmışlardır.

Anadolu'da ve Rumeli'de Türk varlığının kökleşmesinde en büyük hisse yine Yesevi takipçilerindedir. Osmanlı Devleti'nin manevi kurucuları olan Şeyh Edebaliler, Hacı Bektaşî Veliler, Geyikli Babalar Ahmet Yesevi'nin takipçileridir. Ahmet Yesevi'nin Anadolu'ya gönderdiği Hacı Bektaşî Veli, Osmanlı ordusunun belkemiği olan Yeniçeriliğin manevi öğretmeni (piri) idi. Yine, Ahmet Yesevi'nin Hacı Bektaş'a yardımcı olarak gönderdiği Sarı Saltuk, Balkanlarda Müslümanlığı kökleştiren kişidir. Bursa'nın fethini hazırlayan Geyikli Baba, bir başka Yesevi takipçisidir.

Yesevi öğrencileri, Anadolu'nun Türkleşmesi yıllarında 12.,13. Ve 14. Yüzyıllarda gerektiği zaman savaşçı dervişler olmuşlar, "Alperen" adını almışlar, savaşmışlar ve savaşın ruhu olmuşlardır. Gerektiği zaman ticarete ahlak ve disiplin getiren ahlak savaşçıları olmuşlar "Ahi" adını almışlar. Kadınların aydınlanması yolunda uğraşmışlar "Bacıyan" olmuşlardır. Boş arazileri canlandırmak ve yeşertmek işini üstlenmişler, yolların güvenliğini sağlamışlardır.

Gönüllerde inanç, zihinlere bilgi ışığını saçan aydınlatıcılar olmuşlardır. Osmanlı'nın temeli Gaziler, Ahiler, Bacılar ve Abdallardır. Bunun için de insanlık tarihinin en büyük başarısı ortaya konulmuştur.

Ahmet Yesevi, binlerce yıllık Türk Tôresinin verdiği doğru ölçülerle de donanmış bir kişi olarak; İslam'ı doğru anlamış ve dosdoğru anlatmıştır. Milliyetin temeli "dil" ve "din" ise, biz dilimizin edebi hayatietini ve Müslüman oluşumuzu ve hatta Müslümanlık anlayışımızı geniş ölçüde Ahmet Yesevi'ye borçluyuz. Beş yüz yıl önce Avrupa'da, dinlerinden ötürü işkenceye ve yok edilme tehdidinde maruz bırakılan İspanya Musevilerini gemiler göndererek İstanbul'a getiren Osmanlı Hükümdarı II. Beyazıt, bu anlayışın takipçisi ve uygulayıcısıydı. Bu anlayışa bugün de bütün insanlığın ihtiyacı vardır.

Onlar Yıldızlar

Onlar Yıldızlar

Derya MAKTAV

EBU HUREYRE

Çok hadis rivayet eden meşhur sahabe.

Adı, Abdurrahman b. Sahr; künyesi, Ebu Hureyre'dir. Cahiliye döneminde ismi Abdüşşems idi. Hz. Peygamber onu, Abdurrahman diye adlandırdı. Ne sebeple Ebu Hureyre diye künye edindiğini kendisi şöyle açıklamıştır: "Bir kedi bulmuştum, onu elbisemin yenido taşırdım; bundan dolayı Ebu Hureyre (kedicik

babası) künyesiyle çağrılır oldum." Hayber gazvesi sıralarında Yemen'den Medine'ye gelip Müslüman olmuştur. O tarihten itibaren Hz. Peygamber'in vefatına kadar ondan ayrılmayan bir sahabesi olmuş, kendisini onun hizmetine adanmıştır. Hizmet süresi yaklaşık dört yılı buluyordu.

Hz. Peygamber'in misafirperverliği ve cömertliği sayesinde yaşayan Ebu Hureyre, Resulullah (s.a.s.)'in mescidinde sadece ibadet ve ilimle meşgul olan Ehl-i Suffe'nin en ileri gelen siması idi. Hz. Peygamber'i büyük bir muhabbetle sevmiş, onun sünnetine uygun olarak yaşamış ve manevî yüce mertebelere erişmiştir.

İffet sahibiydi, eli açık ve cömertti. Hz. Osman'ın şehit edilmesinden sonraki fitne olaylarında köşesine çekildi. Halk onun bu halinden kendisine söz ettiklerinde Resulullah (s.a.s.)'in şu hadisini rivayet ediyordu: "*Fitneler çıkacak, O zamanda, oturanlar ayakta durandan, ayakta duran yürüyenden, yürüyen koşandan daha hayırlıdır. Kim dönüp bakmaya yönelirse, o da ona yönelir. Kim bir sığınak veya korunak bulursa onunla korunsun.*" (Buhari, Menâkib, 25; Müslim, Fiten,10).

İmam Şafii gibi büyük âlimlerin bildirdiğine göre Ebu Hureyre kendi dönemindeki hadis nakledenlerin içinde hafızası en sağlam olanıdır. Hz. Peygamber ile nispeten kısa sayılabilecek bir süre birlikte olmasına rağmen, onun hadislerini bu kadar büyük bir sayıda elde edebilmesinin sırrı ve sebepleri şöyle açıklanabilir:

BİRİNCİ SEBEP: Hz. Peygamber ile sık sık görüşmesi ve ona hiç çekinmeden her çeşit sorular sormasıdır. (İbn Hacer, a.g.e. IV, 206) Nitekim Buhari ve Müslim'in naklettiklerine göre Ebu Hureyre şöyle demiştir: "*Siz, Ebu Hureyre'nin çok hadis rivayet ettiğini söyleyip duruyorsunuz. Ben fakir bir kimseydim. Karın tokluğuna Hz. Peygamber'e hizmet ediyordum. Muhacirler çarşıda, pazarda alışverişle uğraşırken, ben Hz. Peygamber'in meclislerinin birinde bulunmuştum; buyurdu ki: 'İçinizden kim cübbesini yere serer de ben sözümü bitirdikten sonra toplarsa benden duyduğunu bir daha unutmaz. ' Bunun üzerine*

ben üzerimdeki hırkayı yere serdim, Hz. Peygamber de sözünü bitirince, onu topladım. Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki, o andan sonra ondan duyduğum hiçbir sözü unutmadım. Allah'a yemin ederim ki, Allah'ın kitabında bulunan şu ayet olmasaydı asla size hadis söylemezdim: "İndirdiğimiz apaçık delilleri ve hidayetini kendisi olan ayetleri insanlar için biz kitapta açıkladıktan sonra gizleyenler var ya mutlaka onlara Allah lanet eder. Lanet edebilecek olanlar da lanet eder." (Bakara,159) (Müslim, Fadâilü's-Sahabe, 159; Buhari, ilim,42).

B) İKİNCİ SEBEP: ilme olan tutkunluğu ve Hz. Peygamber'in ona bildiğini unutmaması için dua buyurmasıdır. El-Hâkim en-Nisâbûrî, Müstedrek'te şu haberi vermektedir: "Bir adam Zeyd b. Sabit'e gelerek ona bir mesele sordu. O da Ebu Hureyre'ye gitmesini söyledi ve şöyle devam etti; "Çünkü bir gün ben, Ebu Hureyre ve bir başka sahabe Mescidde oturuyorduk, dua ve zikirle meşgul idik. O sırada Hz. Peygamber geldi, yanımıza oturdu; biz de dua ve zikri bıraktık. Buyurdu ki: 'Her biriniz Allah'tan bir dilekte bulunsun. Ben ve arkadaşım, Ebu Hureyre'den önce dua ettik, Hz. Peygamber de bizim duamıza âmin dedi. Sıra Ebu Hureyre'ye geldi ve şöyle dua etti: 'Allah'ım, senden iki arkadaşımın istediklerini ve de unutulmayan bir ilim dilerim.' Hz. Peygamber bu duaya da âmin dedi. Biz de, 'Ey Allah'ın Resulü, biz de Allah'tan unutulmayan bir ilim isteriz' dedik. Hz. Peygamber, 'Devslî genç sizden önce davrandı' buyurdu."

C) ÜÇÜNCÜ SEBEP: Ebu Hureyre'nin büyük sahabelerle görüşmesi, onlardan birçok hadis alması ve bu sayede ilminin artıp ufkunun genişlemesidir. (İbn Hacer el-Askalâni, el-isâbe, IV, 204)

D) DÖRDÜNCÜ SEBEP: Hz. Peygamber'in vefatından sonra uzun süre yaşamış olmasıdır. Nitekim Hz. Peygamber'den sonra kırk yedi yıl yaşamış, hadisleri halk arasında yaymakla meşgul olmuştur. (Muhammed Ebu Zehv, el-Hadis, ve'l-Muhaddisûn, Kahire 1958, 134)

Bütün bunların neticesinde Ebu Hureyre, Sahabe içerisinde hadisi en iyi bilen, hadis almada ve rivayet etme hususunda diğerlerinden daha üstün bir duruma gelmiştir. Onun rivayet ettiği hadisler, diğer sahabelerde veya birçoğunda dağınık halde bulunuyordu. Bu yüzden onlar Ebu Hureyre'ye başvuruyor, hadis rivayetinde ona dayanıyorlardı. İbn Ömer, onun cenaze namazında, ona Allah'tan rahmet dileyerek, "Hz. Peygamber'in hadisini Müslümanlar adına muhafaza ediyordu." demiştir. (İbn Sa'd, Tabakât, IV, 340). Buhari, 'Ebu Hureyre'den 800 kadar sahabe ve tabiin âlimleri hadis rivayet etmişlerdir.' diyor. (İbn Hacer, a.g.e., IV, 205) Ebu Hureyre 78 yıl yaşadıktan sonra Hicrî 57/676 yılında Medine'de vefat etmiştir.

“Cennetin rûhanî tesiri ile bütün çirkin sesler güzelleşir. Biz hepimiz, bütün insanlar, Âdem’in cüzleriyiz. Biz cennette iken o nağmeleri dinlemiştir. Ruhumuza sindirmiştir. Balçıktan yaratılmamız bizi bir şüpheye düşürdü. Ama yine de hatırımızda o nağmelerden, o güzelliklerden bir şeycikler var.”Hz. Mevlana

Hayatü's Sahabe

Fatma ÇAPRAZOĞLU

ALLAH VE RESULÜ'NÜ DİNLEMEK

İlk sesleniş... İlk nida üflendi Yüce Rahman'dan Muhammed Mustafa'nın (sav) cevherine, nuruna, nurundan ruha, ruhtan âleme ve cisme... Hayat buldu bütün nesne... O ilk seslenişini dinledik itaat ettik Nurun sahibine... O ses özünde, ruhunda, kalbinden ses vermekte... Hani tüm insanlar ve sen de ruhlar âleminde iken Rabbini dinlemiş, söz vermiştin seni yoktan var eden Rahman'a... Hatırlamayabiliriz...

Ama Rabbimiz kendisini dinleyip ahitleştığımızı Kur'an-ı Kerim'de hatırlatmakta: *“Hani Rabbin Âdemoğullarından, onların bellerinden onların soylarını dışarı aldı ve ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ diyerek kendilerini birbirlerine şahit tutmuştu da onlar da ‘Evet, şahidiz.’ demişlerdi.” (Araf,71)*

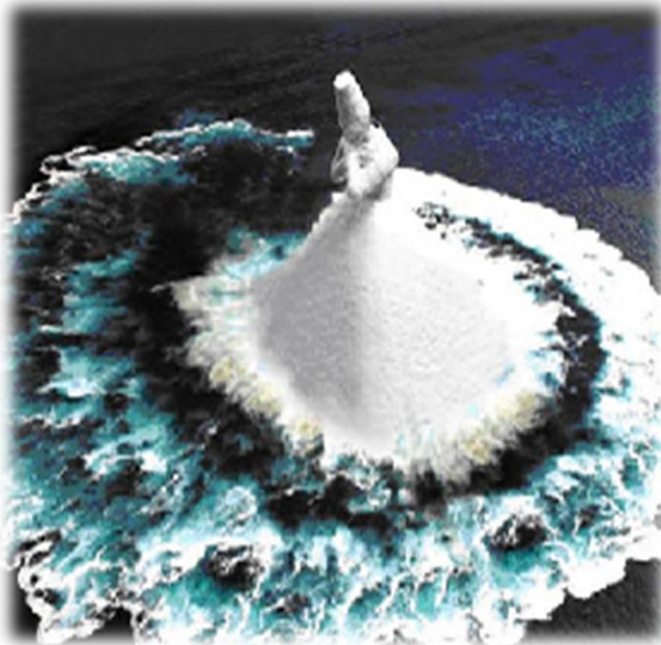
Hani kıyamet günü “Bizim bundan haberimiz yoktu!” demeyesiniz diye Allah(c.c) beyanda bulundu dinleyip itaat ettiğimizi. Hani o gün bunlardan bir kısmı Rahman'ın sesine kulak verip dinlemişlerdi de *“Niam (Evet)”* diyerek Rablerine secde etmişlerdi de Allah onları yüceltmışti, zatına almışti... Bir kısmı da Rahman'ın bu nidasına karşı çıkarak işitmek istememişlerdi de Rablerine secde etmekten yüz çevirmişlerdi. Ve Allah buyurdu: *“İşittik itaat ettik demeleri idi. İşte felaha erenler bunlardır, bunlar...” (Haşr,7)*

Allah kullarına doğru yol üzerinde durmalarını, dinleyip yaşamalarını emretti... Gerçek kurtuluş bu idi... Allah nefse uyup, delalete düşmekten bizleri korudu da peygamberlerle ayetlerini gönderdi.

Yönümüzü, kıblemizi Muhammed Mustafa'ya çevirdi. *"Muhammed'de güzel örnekler vardır."* (Ahzap,21) Kim Resulü sever ise Allah'ı sevmiş olur. Kim Resulü dinler ise Allah'ı dinlemiştir. Resul'ün ahlakı Allah'ın ahlakındandır. Kim de Resulullah'tan yüz çevirir itaatsizliğe düşer ise Allah'a yüz çevirip itaatsizlik yapmış olur.

Sahabe-i Kiram da Allah'ın bu emrine tabi olmuş hayatlarını Resul'ün hayatı ile sürdürmüşlerdir. Hayâyı, edebi, orucu, namazı, cömertliği, sevmeyi, dinlemeyi Allah'ın Nebisinden öğrenmişlerdir. Aldıkları her nefes Muhammedî olmuştu. Güzel ahlakın incilerini bir halakada toplamış, bizlere de sunmuşlardır. Halakanın bir ucu sahabenin bir ucu da bizimdir. Rabbim hepimize Eleste verdiğimiz söz üzere sadık kalıp dinlemeyi, yaşamayı ve yaşatmayı nasip eylesin...

"Müminler ancak o kimselerdir ki: Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Ve kendilerine Allah'ın ayetleri okununca, ayetler imanlarını arttırır. Onlar ancak Rablerine dayanıp güvenirler. Namazlarını dosdoğru kılarlar. Kendilerini rızıklandırdığımız nimetlerden Allah yolunda harcarlar. Allah ve Resulünü dinleyip itaat ederler. İşte onlar gerçek müminlerdir. Rableri katında onlar için dereceler, bağışlanma ve tükenmez rızık vardır..." (Enfal,1-4)

*"'Huu' diyen neyden nefha-i ilahi
(ilahi nefes) akar,
Rabbani hitap ve ses yansır;
'Ben sizin rabbiniz değil miyim?'
(Araf,172) hitabındaki doyumsuz
ahenk akşeder.
Kudüm ile yüce yaratanın
'Ol!' (Yasin,82) emri dile gelir.*

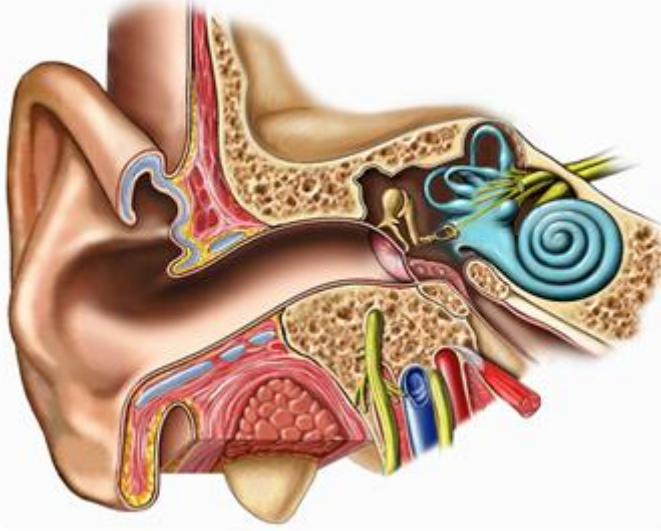
*Varlık âlemi vücut bulur, gönüller
Allah tecellileriyle dolar."*

Hz. Mevlana

Sağlık Bölümü
Hazırlayan: Elif KİRAZ

KULAK NE BÜYÜK BİR YARADILIŞ!

Ses, hayatımıza anlam katan en önemli unsurlardan biridir. Bir an için düşünün: sessiz bir dünyada yaşamak bizim için ne kadar güç olurdu.

Arkamızdan yaklaşan büyük bir tehlikeyi fark edemedik. Çevremizdeki gelişmelerden haberdar olamazdık. Sevdiklerimiz ile iletişim kuramaz, duygu ve düşüncelerimizi ifade edemez, bildiklerimizi anlatamazdık. Biliyor musunuz?

İşitme duyumuzun temeli olan iç kulak ve beyindeki işitme merkezimiz bir santimetre küpten yani bir kesme şekerden bile daha az yer kaplar. Ama görevi o kadar da küçük değildir.

Şimdi kulağın sesi nasıl algıladığını inceleyelim.

İnsan kulağı saniyedeki titreşim sayısı 20- 20.000 hertz arasında olan sesleri işitebilir. Bu aralıktaki ses dalgaları, kulak kepçesi yoluyla toplanarak, kulak yoluna iletilir. Kulak yolundan kulak zarına gelen ses dalgaları, kulak zarının titreşmesine neden olur. Titreşimler, orta kulaktaki kemik köprüyü (çekiç, örs, üzengi) titreştirir. Titreşimler buradan oval pencere yardımıyla iç kulağa iletilir. Şiddeti artan titreşimler, salyangozdaki sıvının dalgalanmasına neden olur. Bu dalgalanma titreşimli duyu hücreleri olan korti hücrelerini uyarır. Uyarı duyu hücrelerinden, duyu sinirlerine aktarılır. Duyu sinirleri uyarıyı beyne iletir. Beyindeki işitme merkezi ses olarak algılar, böylece işitmiş oluruz.

KULAKTA EN ÇOK KARŞILAŞILAN RAHATSIZLIK; KULAK İLTİHABI

Orta kulak iltihabı; kulak zarının arkasında orta kulak boşluğunda sıvı birikmesidir. Sıvının biriktiği yerde işitmede rol oynayan örs, üzengi ve çekiç olarak bilinen kulak kemikçikleri bulunur. Bu duruma daha çok 6 yaşa kadar olan çocuklarda rastlanır. Tıp dilinde “ Otitis Media “ olarak söylenir.

BELİRTİLERİ:

Orta kulak iltihabında, çocuklarda daha belirgin olmak üzere, ağrı vardır. Diğer belirtileri işitme kaybı ve ateş yükselmesidir. Basınç artışı olduğundan, kulakta dolgunluk hissi uyanır. Ayrıca bebeklerde huzursuz olma, beslenme zorluğu gibi problemler ortaya çıkar. Ağrı hissi, eğilirken ya da otururken değişir. Eğildikçe basınç artışına bağlı olarak ağrı da artar. Dik otururken bu ağrı azalır. Basınç artışı sonucu kulak zarı delinirse, basınç dengelendiğinde ağrı azalır. Bu durumda kanlı ya da yeşilimsi renkte akıntı meydana gelir.

MUAYENEDE NE GÖRÜLÜR:

Muayene bulguları orta kulak iltihabının türüne göre değişir. Bakterilere bağlı iltihapta kulak zarı oldukça kızarıklık, bombeleşmiş görülür. Seröz Otitis media'da kulak zarındaki en önemli bulgu zarın içe doğru çökmesidir. Kızarıklık yine görülebilir. Kronik iltihaplarda ise kulak zarında delik ve varsa akıntı görülür.

NASIL TEDAVİ EDİLİR:

Akut orta kulak iltihabı genellikle antibiyotikler ve ağrı kesici ilaçlarla uygun şekilde tedavi edilir. Nadiren antibiyotiklere cevap alınmadığı durumlarda kulak zarını çizmek gerekebilir. Seröz Otitis media'da da yine önce ilaç tedavisi uygulanır. Özellikle alerjiye bağlı seröz orta kulak iltihabları ilaç tedavisine iyi yanıt verir. Ancak birçok kez kulak zarını çizmek veya tüp takmak şeklinde cerrahi müdahale gerekir. Kronik orta kulak iltihablarında nadiren ilaç tedavisi yeterli tedavisi sağlar. Kronik orta kulak iltihablarının tedavisi genellikle ameliyattır.

HANGİ DURUMLARDA AMELİYAT YAPILIR:

Seröz orta kulak iltihabında eğer hastada işitme kaybı var ve bu durum ilaç tedavisiyle düzelmeyorsa tedavi ameliyattır. Kronik orta kulak iltihabında da eğer iltihap orta kulaktaki kemikçikleri eritmeye başlamış ve çevre dokulara yayılmaya başlamışsa yine ameliyat gereklidir. Konumuzla ilgili güzel bir ayet ile son sözü söyleyelim;

De ki: "Sizi inşa edip yaratan, size kulaklar, gözler ve gönüller veren O ALLAH 'tır. Ne az şükrediyorsunuz?" Mülk Suresi (23. Ayet)

Esmâ-ül Hüsna

Gülşah KÖPRÜ

Kâinat,

Allah'ın zatının, sıfatının ve fiillerinin hudutsuzluğunu zikrediyor. Âşıklar Beytullah'ın etrafında Esmâ-ül Hüsna zikriyle dönüyor. İnsanlarımız Esmâ-ül Hüsna zikri ile hakikatın sonsuzluğunda El Vedud'a koşuyor...

Es-Semi, kâinattaki her sesi, içte saklansın yahut açıkça söylensin duyan, gizliyi, fısıltıyı bilen, işiten demektir. Kendisine verilen işitme duygusu ile Rabbinin Semi ismini tefekkür eden insan bilir ki, O Semi ve Basir olan Yüce Yaradan karanlık bir gecenin yalnızlığında, ellerini Rabbine açmış sessizce ağlayan kulun, içli yakarışlarını işitip ona cevap verendir. Resulullah Efendimiz (s.a.v)'in de buyurduğu gibi O Allah ki, gece karanlığında sert taş üzerinde yürüyen siyah karıncanın ayak sesini dahi işitir.

Çoğu aileler kendi yavrularının ne söylemek istediğini anlamıyor. Sokaktan geçenlerin, duvarın arkasındakinin ya da iki kişinin gizli konuşmalarının ne olduğunu bilemiyoruz. Hepimizi hiçbir şart olmaksızın işiten kim? Ve Allah'tan başka kim işitici olarak görülebilir? Asıl işitmek Allahın ne dediğini duymaktır, kulağımızı O'na yaslamaktır. İnsan eğer Rabbinin kelamını dinlerse, işitirse yüce Allah da onun çağrılarını işitir. Elbette Allah inanmayanları da görür ve duyar. Lakin onların davetine icabet etmez. Çünkü onlar kulakları ile işitirler Rablerini, ama O'nu dinlemezler. Bu nedenle Allah da onları duyar fakat cevap vermez. Bu olayın merkezi kalptir aslında. Çünkü kontrol kalbin elindedir. Kalp anlamak isterse göz görür, kulak işitir. Eğer kalp anlamak istemiyorsa göz ve kulak kapılarını kapatır.

Yüce Allah *Yunus* s. 62,63. ayeti kerime de Allah dostları için korku olmadığını ve onların iman edip takvaya ermiş olduklarını buyurmaktadır. Bir hadis şerifte de Allah'ın veli kullarının Yaradanın bu dünyadaki tutan eli, gören gözü, yürüyen ayağı, işiten kulağı... Olduğundan bahsetmektedir. Bu bilgiler ışığında Rabbin kullara olan seslenişinin bir başka yolunun da, dostları üzerinden tecelli olduğunu anlıyorum. Yani Rahman'ın kendisine dost ettiği kulu başka bir veçheden bakıldığında postacısıdır da. Elbette Allahu Teala dilerse direk kuluna ilham eder, onunla konuşur, görüşür. Ancak adetullahtandır Peygamberleri ve Peygamber varisleri olan Velileri üzerinden söylemek istediklerini kullarına bildirmesi...

Velilerin sözlerini işitecek kalplerimiz, kulaklarımız, gönüllerimiz olmalıdır. Bir Mürşidin dizi dibine oturmalı, kulağımızı Onun gönlüne yaslayarak dinlemek gerekir. Onun sevgisi ve muhabbeti bizleri Yaradanla buluşturur. Gönül sığ ise ve gerekli gereksiz seslerle dolmuşsa o ilahi kelamın ancak rüzgârını hissederiz. O da biraz olsun aşkımız var ise. Bu konuda Üstadımız Mustafa ÖZBAĞ Efendinin eşsiz sohbetlerinden bir alıntıyı sizlerle paylaşmak istiyorum:

“Aşkın kemale erdirdiği kimseler İbrahim gibi “Ya Sare at kendini ateşin içine” der. Ama İbrahim Sare’ye karşı muhabbet beslemektedir. O zaman âşık ancak muhabbet beslediği kimselere derki;

“Ey aşka duçar olmak isteyenler dışı ateş, içi nur olan, dışı ateş içi gül bahçesi olan, dışı ateş içi bahar mevsimi gibi burcu burcu her türlü çiçeğin kokusunu her türlü börtü böceğin şakıyışının bol olduğu buraya at kendini” der. Kime der, sevdiğine der, muhabbet beslediğine der. Muhabbetten, sevgiden anlamayana demez. Zaten o sesi ancak ateşin içinde olan kimseye muhabbet besleyenler duyar.

İbrahim, ya Sare at kendini ateşe derken Sare duydu, Sare’nin annesi duymadı. Sare duydu, Nemrut duymadı...

Eğer Nemrut duymuş olsaydı İbrahim’in sedasını, Sare’den önce atardı kendini. Çünkü sonsuz kurtuluş o ateşin içindeydi. Ve İbrahim’in sedasını ancak Sare duydu. Ve İbrahimleşen kalplerin sedasını ancak Sare noktasındaki gönüller duyar. Ama o İbrahimlerin sedası hep devam eder. Nemrut kulaklılar İbrahim’in sedasını duyamazlar. Nemrut gözlüler ateşin içindeki nurdan hazineyi göremezler. Nemrut dilliler İbrahim’in ne konuştuğunu onun dilini bilemezler.

Ancak İbrahim’in gönlünde yer tutmuş, İbrahim’in gönlünü kendine gönül bilmiş, İbrahim’in yolunu kendine yol bilmişler İbrahim’in nidasını duyup ateşin içine atlayacaklardır.

Çünkü onlar İbrahim’e âşık...

Sare ateşin içine girince gördü ki, burası dışarıdan ateş. İçi nur ala nur. Ve Sare çırpındı, çırpındıkça çırpındı dışarıda çok sevdiği annesi vardı.

Bağırdı, “Anneciğim gel... Burası dışarıdan her ne kadar ateşten bir kümbet gibi görünse de aslında Nur bahçesi.” dedi.

Ama annesi onu duymadı, annesi onu hissetmedi bile, annesi ondan hiç haberdar bile olmadı ve Sare annesine içerden bağırarak kaldı.

Demek ki içerdeki kimse muhabbet beslese dahi dışarıdakinin kulağı o muhabbete açık olacaktı.”

Allah kalplerimize bakar yüreğimizi duyar. Rızkın azsa bollastırır, aciz isen kuvvet verir, uykusuz isen uyku verir, sevgisiz isen sevgi verir, korkuyorsan korkularını giderir. Ondan başkasına yönelmek bize zulümdür. Yeter ki seslenelim, yeter ki kendimizi duyurmak için çabalayalım, ister zikredelim, ister dağlara çıkalım, ister bir bilene yol gidene danışalım ama yeter ki O’na sınımsız kapanalım ve duyanlardan olmak için yalnız O’nu dinleyelim.

İsrafil a.s dahi yaratıldığı günden beri elindeki Sur’u, ağzına dayamış, yüzünü çevirmiş, kulağını dikmiş Allahu Teâlâ’dan gelecek emri duymak için beklemektedir.

Her nimetin şükürü, o nimeti yaratılış hikmeti doğrultusunda kullanmakla yerine getirilir.

“İşitme” nimetinin şükürü de, O Hak kelama kulak vermekle eda edilir. Yüce Allah’ın her sıfatının yanında, Es-Semi de olduğuna iman ettik. Bizi her daim işittiğine inanıyoruz. Ve bizde her zaman O’nu işitenleriz.

La semie illallah.

Kadriye TAŞ

ANNE BABALARIN ÇOCUKLARINI DİNLEMESİ

Çocuğunuzu dinlemek ona değer verdiğinizi hissettirir. Duygularına karşı duyarlı olduğunuzu, onu anladığınızı ve her zaman onunla birlikte olduğunuzun göstergesidir. Çocuğun dinlenmeye değer düşüncelerinin olduğunu, ifade etmek kendisine güven kazandırmaktadır.

Çocuğunuzla iletişiminiz, sizin sürekli konuşup çocuğun dinleme konumunda bırakılması şeklinde olursa; anlattıklarınızın etkisi ya az olur ya da hiç olmaz.

Çocuklarınız sizinle konuşurken asla geçiştirmeyiniz. Geçiştirerseniz, çocuğun sizden uzaklaşacağını, size açılmayacağını ve kendisinin geçiştirildiğini iyi bilir. Meşgul dahi olsanız çocuğunuzu 'sonra anlatırsın' diyerek kesinlikle geri çevirmemelisiniz.

Çocuğunuzu dinlerken karşınızda onu ciddi bir muhatap olarak kabul edin. Gerektiğinde ciddi ciddi açıklamalar yapın. Çünkü çocuk kendisini ciddiye alıp değer veren kişinin sözlerini can kulağı ile dinler. Bu da karşısında ki kişiye daha rahat açılmasını ve daha çok güvenmesini sağlar.

Çocuğunuzun size içini dökebilmesi, istediği her şeyi anlatabilmesi için zemin hazırlamanız gerekir.

Çocuğunuzu rahat dinlemek için zaman ayırın. Onu dinlediğinizi anlaması için bazı sorularla ve küçük açıklamalarla belirtin.

Çocuğunuzun gözlerinin içine bakmalısınız. Bu şekilde davrandığınızda sizinle işbirliği yapmaya hazır olduğunu göreceksiniz. Dinlenildiğini gören çocuk kabul edildiğini dolayısıyla sevildiğini düşünecek ve size daha çok değer verecektir.

Çocuğunuza bir şey söylerken ve ya onu dinlerken onunla aynı hizaya gelmeye çalışmalısınız.

Eğer siz çocuklarınızı dinlemezseniz onların sizi dinlemeyeceğini göreceksiniz. Çocuğunuza dinlemeyi, onu dinleyerek öğretin. Sabırla sonuna kadar dinleyin.

Hemen müdahale ve itiraz etmeyin. İlk müdahaleniz dikkatle seçilmiş olsun. Çocuklarına gerçek bir servet bırakmayı isteyen aileler onlara iyi dinlemeyi öğretmelidirler.

**GEÇİŞTİREN GEÇİŞTİRİLİR,
DİNLEYEN DİNLENİR...**

BİLMEDİĞİMİZ TÜRK MUCİTLER VE BULUŞLARI

Ali Bin Abbas : (? - 994) 1000 sene önce ilk kanser ameliyatını yapan bilim adamı. Kılcal damar sitemini ilk defa ortaya atan bilim adamıdır. Eski çağın en büyük hekimlerinden olan hipokratesin (Hipokrat) Doğum olayı görüşünü kökünden yıktı.

Ali Bin İsa : (11. yüzyıl) İlk defa göz hastalıkları hakkında eser veren Müslüman bilim adamı.

Battani : (858 - 929) Dünyanın en meşhur 20 astronomumdan biri trigonometrinin mucidi, sinus ve kosinüs tabirlerini kullanan ilk bilgin.

Beyruni : (973 - 1051) Dünyanın döndüğünü ilk bulan bilim adamı ümit burnu, Amerika ve Japonya'nın varlığından bahseden ilk bilim adamı. Beyruni Amerika kıtasının varlığını Kristof Colomb'un keşfinden 500 sene önce bildirmiştir. Matematik, Jeoloji, Coğrafya, Tıp, Felsefe, Fizik, Astronomi gibi dallarda eserler yazmıştır. Çağın en büyük alimidir.

Cabir Bin Hayyan : (721 - 805) Atom bombası fikrinin ilk mucidi ve kimyanın babası sayılır. Maddenin en Küçük parçası atomun parçalanabileceğini bundan 1200 sene önce söylemiştir.

Cahiz : (776 - 869) Zooloji İlminin öncülerindendir. Hayvan gübresinden amonyak elde etmiştir.

Ebu'l Vefa : (940 - 998) Matematik ve Astronomi bilginidir trigonometriye tanjant, kotanjant, sekant ve kosekanti kazandıran matematik bilginidir.

Huneyn Bin İshak : (809 - 873) Göz doktorlarına öncülük yapan bilgin

İbni Haldun : (1332 - 1406) Tarihi ilim haline getiren sosyolojiyi kuran mütefekkir. Psikolojiyi tarihe uygulamış, ilk defa tarih felsefesi yapan büyük bir İslam tarihçisidir. Sosyolog ve şehircilik uzmanı.

İbnünnefis : (1210 - 1288) Küçük kan dolaşımını bulan ünlü İslam alimi.

Piri Reis : (1465 - 1554) 400 sene önce bu günküne çok yakın dünya haritasını çizen büyük coğrafyacı. Amerika kıtasının varlığını Kristof Kolomb 'dan önce bilen ünlü denizci.

ŞIFALI BİTKİLER

Enfeksiyon hastalıklarına daha çok yakalandığımız kış aylarında vitamin ihtiyacımız daha çok artar. Zengin vitamin ve mineral kaynağı olan kış sebzeleri de, bağışıklık sistemimizi güçlendirip, bizi hastalıklara karşı korur.

BROKOLİ:

Vitamin ve mineral deposu olan brokoli,

kalsiyum açısından zengin, lif oranı yüksek, C vitamini deposu olup, kansere karşı koruyucu etkisi yüksek bir sebzedir.

KEREVİZ:

Antioksidan olup, sindirim sisteminin rahatlatıcı bir etkiye sahiptir. Kerevize özel kokusunu veren fitalid adlı madde, kandaki stres hormonunu azaltır, böylece hem damarların gevşemesini sağlar.

LAHANA:

Bağırsak kanserine karşı koruyucu bir özelliğe sahiptir. Düşük kalorili, A, B ve C vitaminleri açısından zengin, bol posa içeren lahananın ayrıca tohumları da idrar söktürmeye yardımcı olur.

HAVUÇ:

A vitaminin ön maddesi olan karotenleri

içerir. Bu maddelerin aktif hale geçmesi için, havuç salatasının mutlaka zeytin-yağı ile tüketilmesi gerekir

TURP:

C vitamini, kükürt ve iyot içermektedir. Astım ve bronşitte faydalıdır. Öksürüğü keser. Kabızlığı giderir. Karaciğeri kuvvetlendirir. Karaciğer şişliğini indirir.

YER ELMASI:

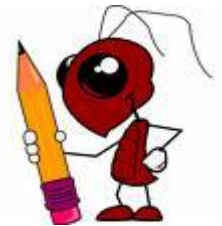
A ve C vitaminleri ile kalsiyum, demir ve fosfor mineralleri açısından zengindir. Kansızlığa iyi gelir, anne sütünü artırır. Öksürüğü keser. Basur şikâyetlerini azaltır. Cildi güzelleştirir

PRATİK BİLGİLER

Evde ortaya çıkan karıncaları yok etmek için kahve telvesi kullanmanız iyi sonuç verecektir. Pişirirken tencerenin dibi mi tuttu? Bir gece tuzlu suda bekletin, tencere daha kolay temizlenecektir.

Gömlek yakalarındaki kirleri gidermek için, gömleği makineye atmadan önce yaka kısmına sabun sürüp 15 dakika bekletin. Sürahinizin dibi kir tutmuş ise, içine bir avuç tuz ile sirke koyup çalkalayınız, tertemiz olacaktır. Bulaşık suyunuza bir kaşık sirke katmakla bulaşklarınızın daha kolay ve güzel yıkandığını göreceksiniz.

Soğan soymaya başlamadan önce parmaklarınızı sirkeye batırırsanız, soğan kokusunun elinize bulaşmadığını göreceksiniz. Tutkal lekelerini çıkarmak için, sirke ile ıslatıp, bol su ile durulanmalıdır

Özlemini Duyduğunuz Lezzetler

Özlem MOLLAOĞLU

PEYGAMBERİMİZİN YEME VE İÇME ADABI

Allah, insani adeta bütün varlıkların merkezine yerleştirmiş. Canlı ve cansız her şeyi onun etrafında pervane etmiş. İnsanlık âleminin merkezine de rızık koymuş. Bu temel ölçüyle, yeme içme adabının ana hatları ortaya çıkar. O da, istifade edeceğimiz bir nimeti, elimize aldığımız bir rızık Allah'ın adıyla yemeye başlamak; nimete saygılı olmak, taşıdığı sanat incelikleri üzerinde tefekkür, yedikten sonra da Allah'a hamd etmektir. İkinci önemli adabı, yiyip içtiklerimizin helalden olmasıdır. Bu da hem dinen kullanımı yasak olmaması, hem de hakkımız olmasına bağlıdır. İslamî usullerle kesilmemiş hayvan eti, domuz ve diğer yenmeyen canlılardan beslenmek ve şarap içmek yasak olanlara örnektir. Hz. Peygamber, günde iki kere yemek yedi. Az yemeyi tavsiye ederdi. Haram olan yiyecek ve içecekler hariç, diğer yiyecekleri yedi. Sadece et veya sadece sebze yemek gibi tek yönlü beslenmezdi. Bazı yemekleri daha çok sevse de, hiçbir yemek için "sevmiyorum" ifadesini kullanmazdı. Yemek davetlerine katılırdı. Yemeğe başlamadan önce ve yemekten sonra ellerini yıkardı. Besmele ile baslar, uygun ve kısa bir dua ile bitirirdi. Sağ eliyle yedi. Sol eliyle yiyenleri ikaz ederdi. Ortaya konulmuş yemeğin, kendi önüne gelen kısmından yedi. Yemek yerken sağa, sola dayanmaz, yaslanarak yenilmemesini tavsiye ederdi. Yüzükoyun uzanarak yemek yemeyi yasaklardı. Yemeğin israf edilmesini menederdi. Soğan, sarımsak gibi kokusu başkalarını rahatsız eden yiyecekleri yedikten sonra toplum içine girmeyi hoş karşılamazdı. Yemeğe ve suya üfleme yasaklardı. Yemeğin çok sıcak yenmemesi gerektiğini söylerdi. Yemek ve su kaplarının ağzını kapatmayı tavsiye ederdi. Aile fertlerinin yemeği bir arada yemelerini tavsiye eder ve beraber yenen yemeğin bereketli olduğunu belirtirdi. Aşırıya kaçmadan konuşup sohbet ederdi.

KURBAN KAVURMASI

Malzemeleri: 1 kg. kurban eti / 300 gr. İçyağı / tuz

Yapılışı: Etler kuşbaşı doğranır. Tencereye konur. Kapağı kapatılır. Pişmeye bırakılır. İçyağı tavada eritilir. Kıkırdağı çıkarılıp süzülür. Pişmeye yakın olan etlere eklenir. Bir süre daha pişirilir. Tuzu pişmeye yakın katılır. (Tuz kavurma yapılırken hemen katılmaz çünkü tuz etin pişmesine yakın katılmazsa eti sertleştirir.) Et karıştırılır, dilenirse baharat katılır

ŞAM TATLISI

Malzemeleri: Yarım su bardağı un / Yarım su bardağı irmik / Yarım su bardağı şeker

Yarım su bardağı yoğurt / 3 yumurta / 1 paket kabartma tozu / 1 paket vanilya

Şerbeti için: 2 su bardağı su / 2 su bardağı toz şeker / yarım limon suyu

Üzeri için: yer fıstığı

Yapılışı: Yumurta ve şeker mikserle 3 dk. çırpılır. İçine irmik, sıvıyağ, yoğurt ilave edilip malzemeler birbiriyle karışana kadar tekrardan çırpılır. Daha sonra un, kabartma tozu ve vanilyada ilave edilir. Karışım, önceden yağlanmış orta boy fırın kabına dökülür. Üzerine yer fıstıkları dizilir. Fırında pembeleşinceye kadar pişirilir. Tencerede su, şeker ve limon suyuyla şerbet hazırlanır. Tatlı ılınınca sıcak şerbet dökülür. Tatlı şerbeti çekene kadar dinlendirilir.

Sünnetlerinden hareketle yeme içme adabı şöylece sayılmıştır:

1. Yemekten evvel ve sonra elini yıkamak ,
2. Yemeği kendi önünden almak ,
3. Sağ eliyle yemek ,
4. Lokmayı ağza göre almak ve iyice çiğnedikten sonra yutmak ,
5. Lokmayı yutmadıkça ikinci lokmaya el uzatmamak ağzında lokma ile konuşmamak ,
6. Suyu içmeden evvel bardağa bakmak ,
7. Suyu bir solukta içmemek ,
8. Bardağın içine nefes vermemek ,
9. Başkalarını tiksindirecek söz ve hareketten kaçınmak ,
10. Başkasının lokmasına ve yediğine bakmamak ,
11. Lokmayı ağzına korken kafasını tabağa doğru uzatmamak ,
12. Yemekte israf etmemek , lokmasını ve aldığı yemeği bitirmek ,
13. Ağzından bir şey çıkarmak gerektiğinde yüzünü sofradan çevirmek ve sol eli ile almak ,
14. Dişleriyle koparmış olduğu lokmayı yemeğe batırmamak.
15. Helâlinden , temiz yemek ve Allah'a şükretmek ,
16. Sofra sahibiyse , utanmamaları için herkes yiyip bitirmedikçe sofradan el çekmemek ve kalkmamak (az yiyen biriye ağır yemeli ve yer gibi davranmalı) ,
17. Önce yaşça veya mevkiye büyük olanın başlaması ,
18. Mecbur kalmadıkça sokaklarda yemek yememek.

KARABAŞ-İ VELİ KÜLTÜR MERKEZİ olarak, her yıl Aşure gününde, Kandillerde, Kutlu Doğum, Şeb-i Arus haftalarında ve her sene Mayıs ayının son Pazar günü geleneksel Kocayayla Şenliklerinde sema programları, iftar yemekleri ve çeşitli etkinliklerde sizlerle buluşuyoruz.

GÜNLÜK VİRD

“Ya Rabbi niyet ettim günlük virdimi çekmeye”

ÜÇ İHLÂS BİR FATİHA

“Ya Rabbi Peygamber Efendimiz (s.a.v) Hz.lerinin ruhlarına ve bütün geçmiş Peygamber Efendilerimizin ruhlarına, Cihar-ı Yar-i Güzin Efendilerimiz *EBUBEKİR-İ SİDDİK, ÖMER-UL FARUK, OSMAN-I ZİNNUREYN, ALİ-YEL MURTAZA (r.a)* Hz.lerinin ruhlarına Aşereyi mübeşşerenin evladı Resulullah, zevceyi Resulullah, İmam-ı Hasan, İmam-ı Hüseyin yetmiş iki Şühedanın ve bütün Şühedanın tüm Ashabı Resulullah Hz.lerinin ruhlarına, İmamımız İmam-ı Azam Ebu Hanife, İmam-ı Şafii, İmam-ı Maliki, İmam-ı Hanbeli ve bütün mezhep İmamlarının ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle Ya Rabbi.”

ÜÇ İHLÂS BİR FATİHA

“Ya Rabbi, Pirimiz Seyyid Abdülkadir GEYLANİ, Seyyid Ahmed-er RUFÂİ, Seyyid Ahmed-el BEDEVİ, Seyyid İbrahim DUSİKİ, Şeyh Ebu'l Hasan el ŞAZELİ, Şah-ı Nakşibend-i Muhammed Bahaddin, Şah- Mevlana Celaleddin-i Rumi, Şah-ı Hacı Bektaşî-i Veli, Hacı Bayram-ı Veli, Mehmet Muhyiddin ÜFTADE Hz.lerinin ve tüm Pir Efendilerimizin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle Ya Rabbi.”

ÜÇ İHLÂS BİR FATİHA

“Ya Rabbi bütün geçmiş Mürşid-i Kamillerin, Velilerin, Evliyaların, Dervişlerin, Müminlerin ruhlarına, Üstadımız Bayındırlı Hacı MUSTAFA ÖZBAĞ Efendinin ruhaniyetine ve yaşayan bütün Mürşid-i Kamillerin, Velilerin, Evliyaların ruhaniyetlerine, bütün derviş kardeşlerimizin ve ümmeti Muhammed'in ruhaniyetlerine, Turuk-i Aliyeden ve Akkrabay-ı taallukatımızdan geçenlerin ruhlarına hediye eyledim vasıl ve hissedar eyle Ya Rabbi.”

100 defa **SÜBHANALLAHİ VE BİHAMDİHİ, SÜBHANALLAHİ'L AZİM VE BİHAMDİHİ ESTAĞFİRULLAH EL AZİM**

100 defa **LA İLAHE İLLALLAHU VAHDEHU LA ŞERİKE LEH, LEHU'L MÜLKÜ VE LEHU'L HAMDÜ VE HÜVE ALA KÜLLİ ŞEY'İN KADİR**

100 defa **ALLAHÜMME SALLİ ALA SEYYİDİNE MUHAMMEDİN VE ALA ALİ SEYYİDİNE MUHAMMEDİN VE SAHBİHİ VE SELLİM.**

100 defa **KUL HÜVALLAHÜ EHAD ALLAHÜS SAMED LEM YELİD VE LEM YÜULED VE LEM YEKÜLLEHÜ KÜFÜFEN EHAD.**

100 defa **LA İLAHE İLLALLAH** (Tevhid en az yüz defa, yetmişbine kadar çoğaltılabilir.)

Okunabildiği kadar Kur'an okunur, dua edilir. Yukarıda tarif edilen dersi günde en az bir sefer yapmak gerekir. Eğer daha fazla yapmak isterse sabah ve akşam yapılabilir. Daha da fazla yapmak isterse istediği kadar yapılabilir. Efdal olanı az da olsa devamlı olandır. Her sabah ve akşam namazından sonra dünya kelamı konuşmadan 7 kez “**ALLAHÜMME ECİRNİ MİN'EN NAR**” ve yine 7 defa “**HASBİNALLAHU VE Nİ'MEL VEKİL**” Her namazdan sonra, namaz tesbihati,

33 defa **SÜBHANALLAH**, 33 defa **ELHAMDÜLİLLAH**, 33 defa **ALLAHU EKBER**

1 defa **LA İLAHE İLLALLAHU VAHDEHU LA ŞERİKE LEH, LEHU'L MÜLKÜ VE LEHU'L HAMDÜ VE HÜVE ALA KÜLLİ ŞEY'İN KADİR** ve 300 defa **LA İLAHE İLLALLAH** (Tevhid en az üçyüz, beşbine kadar çoğaltılabilir.) Dua edilir.

İbn Abbas (r.a) Resulullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğunu rivayet etti. Kim **SÜBHANALLAHİ VE BİHAMDİHİ, SÜBHANALLAHİ'L-AZİM VE BİHAMDİHİ ESTAĞFİRULLAHE VE ETUBU İLEYH** (Allah'ı hamd ile tesbih ederim, şanı yüce Allah'ı tenzih ederim. Allah'tan mağfiret talep eder ve ona dönerim.) derse amel defterine hemen yazılır. Sonra Arşa bağlanır. Okuduğu bu dua kıyamet gününde o, Allah'ın huzuruna çıkıncaya kadar mühürlü olarak kalır. Onun işlemiş olduğu hiçbir günah bu duasının sevabını yok edemez. Bezzar rivayet etmiştir.

Ebu Hureyre (r.a) Resulullah (s.a.v)'in "Kim günde 100 defa **SÜBHANALLAHİ VE BİHAMDİHİ**" derse günahları denizin köpüğü kadar da olsa bağışlanır." buyurduğu rivayet edilir.

Ebu Hureyre (r.a) Resulullah (s.a.v) Hz.lerinin şöyle buyurduğunu rivayet etti,"Kim günde 100 defa **LA İLAHE İLLALLAHU VAHDEHU LA ŞERİKE LEH, LEHU'L MÜLKÜ VE LEHU'L HAMDÜ VE HÜVE ALA KÜLLİ ŞEY'İN KADİR** (Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir,eşi yoktur, Mülk O'nundur.Hamd O'na mahsustur ve O her şeye Kadirdir) derse bu onun için on köleyi hürriyetine kavuşturmaya denk olur.Ona yüz sevap yazılır.Yüz günahı silinir.O gün akşama kadar kendisi için şeytanın şerrinden bir sığınak olur.Bunu onun dediğinden daha fazla söyleyen hariç hiçbir kimse bu amelinden daha faziletisini yapamaz.**BUHARİ, MÜSLİM, TİRMİZİ, İBN MACE**

Abdullah b.Amr (r.a) Resulullah (s.a.v)'in şöyle dediğini rivayet etti, Kim günde iki yüz defa **LA İLAHE İLLALLAHU VAHDEHU LA ŞERİKE LEH, LEHU'L MÜLKÜ VE LEHU'L HAMDÜ VE HÜVE ALA KÜLLİ ŞEY'İN KADİR** derse onun amelinden daha faziletisini yapan hariç kendisinden öncekilerden hiçbiri onu geçemez ve sonrakilerden hiçbiri de ona yetişemez. Onun aldığı çok sevabı alamaz. **İMAM AHMED VE TABERANİ**

İbn'u Mes'ud (r.a) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki, Kıyamet günü bana insanların en yakını bana en çok salâvat okuyandır. **TİRMİZİ**

Hz. Enes (r.a) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki, Kim bana (bir kere) salât okursa Allah'ta ona salât okur ve on günahını affeder, (mertebesini) on derece yükseltir. **NESAI**

Enes (r.a) anlatıyor, Kim Kul hüvallahu ehad suresini günde iki yüz sefer okursa, üzerindeki kul borcu hariç, elli yıllık günah (amel defterinden) silinir. **TİRMİZİ**

Hz. Enes (r.a) anlatıyor. Resulullah (s.a.v) buyurdular ki, Kim yatağında uyumak isteyince sağ tarafının üstüne yatar, sonra Kul hüvallahu ehad'ı yüz kere okursa Rab Teâlâ kıyamet günü kendisine "sağın üzere cennete gir" diyecektir. **TİRMİZİ**

Ebu'd Derda (r.a) dan Resulullah (s.a.v)'in şöyle buyurduğu rivayet edildi, Her hangi bir kul yüz defa **LA İLAHE İLLALLAH** (Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur) derse Allah Teâlâ kıyamet gününde onu yüzü ayın ondördü gibi olarak diriltir. O gün onun amelinden daha faziletli hiçbir kimsenin ameli Allah'a yükseltilmez. Ancak onun söylediğinin benzerini veya daha fazlasını söyleyen hariç. **TABERANİ**

Haris b. Müslim et-Temimi (r.a) Hz. Peygamber (s.a.v) in kendisine şöyle buyurduğunu söylemiştir. Sabah namazını kıldığında hiçbir şey konuşmadan önce yedi defa **ALLAHÜMME ECİRNİ MİNE'N NAR** (Allah'ım beni cehennem ateşinden koru) söyle. Şunu bil ki sen bugün ölürsen Allah seni cehennemden korunanlardan kılar. Akşam namazını kıldığında da hiçbir şey konuşmadan önce yedi defa **ALLAHÜMME ECİRNİ MİNE'N NAR** söyle. Şunu bil ki sen bu gece ölürsen Allah seni cehennemden korunanlardan kılar. **NESAI, EBU DAVUD**

Kaynakça

Kuran-ı Kerim

Edebu'l Müfred, Motif yayınları

Şems ve Mevlana Dostluğu, Bayram Ali Çetinkaya

Mevlana ve İslam, Dr. Safi Arpaguş, Vefa yayınları

Mesnevide Hz. Peygamber, Hadis-i Şeriflere atıflar,

Prof.Dr. Ali Osman Koçkuzu, Rumi yayınları

Mevlevi Usul ve Adabı, H.Hüseyn Top, İst. 2001

Riyazü's Salihin, İmam Nevevi, Merve yayınları

Marifetname, Erzurumlu İbrahim Hakkı, Çelik yayınevi

Osmanlı şairleri, Yapı Kredi Yayınları

İnsan Anatomisi ve Kinesyoloji, Yalçın Kaya, Marmara basın

Esmâ-i Hüsnâ, Vuslat Turabi

Allah'ımızı tanıyor muyuz? Zeynep Işık

Anne,Baba Öğretmenim Beni Anlayın, Ercan Nar

Çocuğumu Nasıl Yönlendirebilirim? Prof.Dr.Ahmet Maraşlı

Hayatü's Sahabe, Yusuf Kandehlevi